

LIETUVISKAS SAVAITRAŠTIS
Išleina kiekvieną penktadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis
Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvienu metu, nereikia
laukti metų, pusmečio ar mėnesio pradžios.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 37

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO

September — Rugsėjo 16, 1949

(34-ti metai :: 34th year)

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Editor
Vincas Rastenis

Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50
Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

MUSŲ VISUOMENĖJE

Svarbios informacijos Visuotinio Kongreso narys

Visuotinis Amerikos Lietuvių
Kongresas šaukiamas lapkričio
mėnesio 4 ir 5 d., New Yorke.
Jis įvyks New Yorker viešo
Kongreso Rengimo Komiteto
adresu: Lithuanian Congress
Committee, 3012 Woolworth
Bldg., New York 7, N. Y., tai
yra Lietuvių Informacijų Cen-
tro patalpa.

Delegatų rinkimo tvarka yra
siūloma tokia:

Visų organizacijų centrai, iš
kurių sudaryta Amerikos Lietu-
vių Taryba, siunčia po keturius
atstovus.

ALT skyriai arba Draugijų
Komitetai atskirose kolonijose
kiekvienas siunčia po 4 atsto-
vus.

Organizacijos, arba organi-
zacijų skyriai — kuopos siun-
čia po 1 atstovą nuo kiekvienų
pilnų ar nepilnų 50 narių.

Laikraščių redakcijos siunčia
po 1 atstovą.

Kongrese kviečiami dalyvauti
ir paremti jį aukomis taip pat
ir atskiri asmenys — tiek seno-
sios kartos, tiek ir naujai at-
vykusių tremtinių.

Aukoms siųsti adresai: Li-
thuanian American Council, Inc.,
1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill.

Didėja suvažiavimų programa

Apie mėnesį anksčiau prieš
Visuotinį Kongresą, Philadel-
phijoje įvyks BALFo seimas.

Kai kas pernai bandė prana-
šauti, ar tik Chicagoje įvyks
BALFo seimas nebus paskuti-
nis, nes perspektyvos atrodė
ne labai palankios jo veikimui.
Nors ir buvo priimtas "ura —
nurimas" — sukelti 5 milio-
nus dolerių BALFo veiklai, bet
rimtai vargiai ar kas galvojo,
kad tai įmanoma, ir, žinoma,
tas nutarimas liks neįvykdytas.

Tačiau BALFas veikia ir rei-
kia tikėtis, kad šiame seime
bus jau daug mažiau kalbų bei
baiminimų dėl BALFo šališ-
kumo. Šie BALFo veikimo me-
tai bus praėję masinės lietuvių
tremtinių imigracijos šešelyje
ir neabejotina, kad BALFo va-
dovybė, patiekusi pasiekty re-
zultatų apyskaitą galės pasidi-
džiuoti, o kad jo pagalba imi-
gruojantiems buvo žymi ir nau-
dinga, BALFas galės pasiūlau-
ti... tur būt jau kokią 14
tūkstančių liudininkų. Pasitaikę
nesklandumai bus, be abejojimo,
nustelbti bendro didelio rezultato.

Tačiau neišvengiamai teks
konstatuoti, kad BALFo šlapos
darbas yra labai žymiai susilp-
nėjęs ir teks pagalvoti, ką dar
galima padaryti jam sustiprin-
ti. Tad BALFo seimas vis dėlto
dar bus, ir, tur būt, dar ne pas-
kutinis, o jo darbų programa
bus įdomi ir svarbi.

Porą dienų prieš BALFo sei-
mą Philadelphiaje šaukiamas
ir A.L. Katalikų Federacijos sei-
mas, o šalia jo — katalikų lai-
kraštininkų suvažiavimas.

Tai dar kartą primena, kad
Visuotinio Kongreso metu būtų
labai pageidaujama turėti ir
bendrą Amerikos lietuviškų laik-

Remkime Dailės parodą!

Kaip jau pranešta, spalio 20
d., atidaroma Didžioji Lietuvių
Dailės Paroda New Yorke,
Times Sq., 44th St. Ši paroda
apims meno kūrinių lietuvių
dailininkų Vokietijoje ir kitose
tremties vietose. Be to, joje bus
išstatyti kai kurie darbai ir
Amerikos lietuvių dailininkų. Be
grynojo meno kūrinių, parodoje
matysime ir tautodailės išdir-
binių, puikių Lietuvos krašto pa-
veikslų ir specialiai pagamintą
filmą iš tremtinių gyvenimo.

Šią savaitę jau prasidėjo
parodos bilietų platinimas.

Visose lietuvių kolonijose
sparčiai organizuojamas bilietų
platintojų tinklas. Parodos bi-
lietas eina šūkiu: UŽ LIETU-
VOS LAISVĘ. Jis kainuoja tik
50 centų ir duoda teisę daly-
vauti dovanų paskirstyme.

Dovanos numatytos trys: te-
levizijos aparatas (\$300 ver-
tės), radijo aparatas (\$200 ver-
tės) ir karo bonas (\$100 vert.).

Visi, kurie įdomėjasi bilietų
platintojų sąlygomis ir norėtų
įsijungti į platintojų tinklą, pra-
šome kreiptis į parodos sekre-
toriatą adresu: Lithuanian Art
Exhibit, Times Sq. at 44th St.,
New York Hall of Science, New
York City.

Numatoma, kad Lietuvių Dai-
lės Paroda truks visą mėnesį.
Neabejotinai, visi lietuviai pa-
roda rėms ir ragins remti kitus,
lankydami ją ir platindami bi-
lietus. Ši paroda yra visų lie-

tuvių garbės ir pasididžiavimo
dalykas.

"Oi varge, varge,
vargeli mano:
kada aš tave,
varge, išvargsiu..."

(Adv. A. A. Olis po parodos
našta. Dail. Vl. Vijeikio drau-
giškas šaržas)

ŠEŠIOS DIENOS pasaulio politikoje

RUGSĖJO 9.

Jugoslavija gaus 20 milijonų
paskolos pramonei patobulinti.
Paskola sutiko duoti Ex-impor-
to bankas.

Čekoslovakijos dvasiški jo s
apie 70% atmetė komunistinės
valdžios planą bažnyčios veiki-
mui kontroliuoti.

Korejos suvienijimo planai
nesiseka vykdyti ir bijoma, kad
tarp Pietinės ir šiaurinės Korė-
jos gali prasidėti žiaurus civi-
linis karas. Šiaurinė Korėja yra
komunistų valdžioje, sovietų oku-
pacijos zonoje.

RUGSĖJO 10.

Senato komisija pritarė Eu-
ropos Ginklavimo programai
1,314 milijonų sumoje. Tai yra
tik apie 100 milijonų mažiau,
negu vyriausybė buvo siūliusi.
Atstovų Rūmai vyriausybės
prašytą sumą sumažino pusiau.
Bet manoma, kad ir Senate bus
dar nemaža pasipriešinimo tai
programai.

RUGSĖJO 11.

Vengrijos vyriausybė kal-
tina Tito ir Amerikos žvalgybos
organus, esą jie kurstę ir rėmę
samokslininkus, norėjusius iš-

raščių redaktorių pasimatymą
bei pasitarimą. Tai ypač pato-
gu, kad į kongresą kviečiami
visų redakcijų atstovai.

žudyti Vengrijos komunistų va-
dus. Už tą sąmokslą Vengrijoje
netrukus bus teisiami kaip tik
neseniai buvę žymūs komunis-
tų vadai...

RUGSĖJO 12.

Lenkijoje 43 kunigai kreipė-
si į komunistinę valdžią prašy-
dami padėti jiems "džiaugsmi-
gai ir garbingai" atlikti savo
pareigas... Ne visai suprantama,
ką reiškia tas jų kreipima-
sis, ir kaip jie supranta "gar-
bingą ir džiaugsmingą kunigo
pareigų atlikimą"...

RUGSĖJO 13.

Iš Europos į Washingtoną
atskrido Italijos užsienio reika-
lijų ministras Sforza ir Belgijos
— Van Zeeland. Dalyvaus pa-
sitariuose, liečiančiuose At-
lanto Pakto vykdymą.

Vakarų Vokietija išrinko pir-
mą savo prezidentą. Išrinktas
"Laisvųjų Demokratų" partijos
narys Theodor Heuss. Jo raštai
Hitlerio laikais buvo naikinami.

Čekų katalikų dvasiškija pa-
reiškė, kad su vyriausybe tar-
tis sutinka tik tokia sąlyga, kad
prieš tai būtų panaikinti visi
įvesti suvaržymai.

RUGSĖJO 14.

Anglijos, USA ir Kanados fi-
nansų ministerių derybos pa-
sibaigė. Pranešama, kad anglai
patenkinti rezultatais, dėl visų
klausimų esą gana gerai susi-

Clevelando lietuviai Tautos Šventės proga kreipiasi į Amerikos valdžią

Clevelando lietuvių visuome-
nė nepaprastai gausinai daly-
vavo Tautos šventės paminėji-
me. Ta proga buvo priimta eilė
rezoliucijų. Čia skelbiame rez-
oliucijas, pasiūstas Prezidentui
Trumanui ir Valstybės Sekretori-
ui D. Achesonui.

Dar buvo priimtos ir pasiū-
stos rezoliucijos Ohio gubernato-
riui F. Lausche, Amerikos
Moteryų Lygai, Amerikos Lie-
tuvių Tarybai, VLIKui ir Lie-
tuvos Pasiuntiniui Washingtone.
Tos rezoliucijos bus vėliau pas-
kelbtos.

* *

Jo Exelencijai Jungtinių Ame-
rikos Valstybių Respublikos
Prezidentui p. Harry S. Truman

Clevelando lietuviai, susirin-
kę 1949 m. rugsėjo m. 11 dieną
paminėti tradicinę savo tautos
šventę, siunčia Tamstai, p. Pre-
zidentui, širdingiausius sveiki-
nimus ir ta pačia proga perduo-
da Jums visos Clevelando lie-
tuvių visuomenės vardu geriaus-
ius linkėjimus.

Mes, Amerikos lietuviai, nau-
dodamiesi visomis Jūsų garbin-
gos demokratiškos šalies pilie-
tinėmis ir politinėmis laisvė-

mis, nuolat prisimename savo
seseris ir brolius, kenciančius
žiauriausia bolševikinės okupa-
cijos spauda savo tėvų žemė-
mėje. Kasdien mus pasiekia vis
baisesnės žinios apie mūsų tau-
tos narių žudynes vien už tai,
kad jie myli savo tėvynę ir
ryžtasi kovoti už savo ir visos
žmonijos laisvę.

Jų kraujo aukos ir brangi at-
mintis verčia mus šauktis į
demokratinio pasaulio sąžinę,
reikalaujant galimai greičiau
imtis konkrečių žygių sustab-
dyti negirdėto baisumo žiauru-
mus ir prašyti Tamstą, Pone
Prezidentė, daryti pastangų su-
laikyti galutiną lietuvių tautos
exterminaciją.

Mes didžiai įvertiname Tams-
tos ir Tamstos vadovaujamą
vyriausybės gražias paskutiniojo
meto pastangas, organizuojant
ir stiprinant demokratinio pa-
saulio valstybes prieš raudono-
jo teroro pavojų ir laukiame lai-
ko, kada Jūsų vadovaujamas
vakarų demokratiškas pasaulis
realizuos savo patikimus ir
galutinai sunaikins raudonąją
fasizmą, kankinantį milijonus
nekaltų žmonių ir garsinantį
pražudyti visos žmonijos kultū-

rą bei galutinai palaidoti demo-
kratijos idėjas.

Linkėdami, pone Prezidentė,
Jums ir Jūsų bendradarbiams
ištvėrmės ir pasiryžimo vyk-
dant didžiuosius žmonijos iš-
laisvinimo ir demokratijos iš-
laikymo visame pasaulyje už-
davinius, liekame tvirtai tikė-
dami Tamstos ir Jungtinių Ame-
rikos Valstybių žygių ir darbų
pasisekimu, kurie sugrąšs ti-
ronijos likučius visame pasa-
ulyje ir artimiausiu laiku atneš
laisvės aušrą visai taikos pasi-
lgiusiai žmonijai, o drauge ir
mūsų senai, garbingai ir šimt-
mečių turtingą istoriją turin-
čiai bei laisvę mylinčiai ir ją
visada ginančiai lietuvių tautai.

PONUI USA SEKRETORIUI DEAN ACHESON

Lietuvių tautos dalis, įsikū-
rusi JAV mieste Cleveland, mi-
nėdama savo tautos didybės
laikus, širdingai sveikina Tams-
tą ir linki sėkmės Jūsų darbuo-
se, kovojant už naują laisvą
pasaulio santvarką.

Ta proga mes su geliančiu
skausmu prisimename tragiškai
sunkią Lietuvių Tautos būklę
bolševikinėje okupacijoje bei
žiaurias Sovietų Sąjungos pas-
tangas ją visiškai sunaikinti,
išvežant lietuvių į Sibirą bei
Užurąlį, išžudant ir išmarinant
kalėjimuose. Lietuvių partizanų
gausiai liejamas kraujas ir mū-
šio maldos šaukiasi JAV pagal-
bos kovai už laisvę ir nepri-
klausomybę.

Mes tikime, kad Jūsų kilni as-
menybė mūsų tautos tragiškai
būklę supranta, mūsų tautos
laisvės kovas įvertina ir, esant
galimūmiui, padarys lemiamų
žygių, kad Lietuvių Tauta vėl
galėtų džiaugtis Laisve ir Ne-
priklausomybe.

SUSTOJO ŽIBURIAI

Vokietijoje jau penkti metai
ėjo katalikiškos pakraipos sa-
vaitraštis ŽIBURIAI. Apie me-
tus laiko jis ėjo tris kartus per
savaitę.

Greičiausiai dėl savo politi-
nės linijos jis turėjo mažiausiai
skaitytojų, lyginant su kitais
lietuvių laikraščiais.

Pastaruoju metu skaitytojų
nepaprasta sumažėjo, o ir re-
dakcijos kolektyvas jau kelin-
tą kartą skirstėsi. Nieko kito
neliko, kaip laikraštį, jau seniai
remiamą iš šalies, sustabdyti.

Oficialiame pranešime sako-
ma, kad jis susijungia su AIDŲ
žurnalu, išeinančiu dabar, maž-
daug, kas du mėnesiai.

ŽIBURIAMS sustojus, dabar
Vokietijoje liko vienas lietuvi-
viškas laikraštis LIETUVIS,
išeinąs du kartus per savaitę.

Visi kiti laikraščiai, išskyrus
AIDŲ žurnalą, sustoję.
Iš turimų duomenų matyti,
kad LIETUVIS galės dar il-
gesnį laiką laikytis, bet, emi-
gracijos tempui didėjant, taip
pat turės nemažai sunkumų.

Svarbūs pasitarimai

Po ekonominių pasitarimų,
bėta ir apie Austriją, Vokietiją,
Graikiją, Turkiją, Iraną —
kitais sakant, tartasi dėl bend-
ros politikos sovietų atžvilgiu.

Apie šiuos pasitarimus Ache-
sonas šį tą prasiarė spaudos
atstovams. Buvę kalbėtasi dėl
Azijos ir Europos reikalų.

Achesonas sako, kad jie su-
tarę su Bevinu, jog reikia jau
pasiskubinti sudaryti taikos su-
tarti su Jaonija. Didžiausia tam
klūtis — Maskvos nesukalbamumas.
Jie nori vis dar vilkinti.
Būsią bandoma dar kartą rusus
perkalbėti, bet jei ne, tai, esą
galimas dalykas, kad sutartis
bus sudaryta ir atskirai, be
rusų.

Kas buvo sutarta kitais klau-
simais, Achesonas nepapasako-
jo, tik paminėjo, kad buvo kal-
bėtasi apie Europos reikalus.

Kol yr dabartinė padėtis, tai
yra, kol Europa yra perskelta
pusiau ir valdoma dviejų prie-
šingų jėgų, su priešingais tiks-
lais ir priešingu viso gyvenimo
supratimu, tol Europa neturės
svajojamos gerovės.

Bet svarbu tai, kad bent pu-
sė Europos ryžtasi ir ieško ke-
lių kovoti už žmoniškumą, už
žmogaus ir tautų teises. Ir tu
pasitarimų dalyvių tarpe, kur
dalyvavo labai žymūs Europos
politikos vadai, Lietuvos padė-
tis taip pat buvo su užuojauta
suprantama. Tie tikslai, kurių
sieki posėdžiavę parlamentarai,
yra drauge ir visų lietuvių tiks-
lai.

Ne tik naują, bet ir SENĄ ADRESĄ

būtinai reikia aiškiai parašyti,
kada norite, kad DIRVA būtų
siunčiama /kitu adresu, negu
ligi šiol. Apie adresą pakeitimą
stengkitės pranešti bent
DVI SAVAITES IŠ ANKSTO!

ŠIOJE ŠALYJE

PLIENO STREIKAS atidėtas
ligi rugsėjo 25 dienos ir tikima-
si, kad jo visai nereikės.

Tarpininkaujanti komisija
siūlo, kad unijos nereikalau-
ty atlyginimo pakėlimo, o kompa-
nijos, kad priimtų unijų reika-
lavimus dėl pensijų ir sveika-
tos apdraudos pagerinimų.

Unijų vadovybės sutiko nu-
sileisti, tai yra atsisakyti nuo
atlyginimo padidino, bet rei-
kalauja, kad komisijos reko-
mendacijos dėl pensijų ir svei-
katos draudimo būtų priimtos,
kitais žada streikuoti.

Mažosios plieno kompanijos
pirmosios sutiko tartis dėl ko-
misijos rekomenduojamų pakei-
rinimų darbininkams. Kiek pa-
sivyravusios sutiko su tuo ir di-
džiosios.

Dabar vyksta pasitarimai.
Kompanijos nori dar bent kiek
nusiderėti nuo to, ką rekomen-
duoja komisija, bet unijos griež-
tai laikosi. Jeigu iki rugsėjo 25
dienos nesusitartų, tai įvyktų
plieno streikas, kuris, žinoma,
labai sunkiai atsilieptų visam
šio krašto gyvenimui. Unijos ir-
gi žino, kad streikuoti dabar
nėra labai naudinga, visi strei-
ko bijo ir jam nelabai pritartų.
Bet kompanijos irgi bijo strei-
ko. Todėl manoma, kad iki rug-
sėjo 25 dienos bus vienaip ar
kitais susitarta.

8,000 MYLIŲ ilgio geležinke-
liuose, Missouri Pacific geležin-
kelių sistemoje sustreikavo 5,
200 darbininkų. Dėl jų streiko
negali dirbti ir kiti 20,000 dar-
bininkų. Traukiniai tose lini-
jose sustojo. Dėl to streiko nu-
kenčia keli tūkstančiai fabriku.

NEW YORKO atstovo į Senatą
vieton iš demokratų pusės kan-
didatuoja buvęs gubernatorius
Lehman, o iš respublikonų pu-
sės J. F. Dulles, kuris ir dabar
laikinas yra paskirtas eiti sena-
toriaus pareigas. Rinkimų kova
bus labai kieta. Pats prezidentas
stengiasi, kad iš New Yorko
būtų išrinktas demokratų atsto-
vas Lehman. Dulles savo kal-
boj rinkikus gąsdina "statiz-
mu", tai yra per dideliu valsty-
bės kišimusi į ekonominius ir
socialinius gyvenimo reikalus.
Šie rinkimai parodys, ar New
Yorko valstybės balsuotojai bal-
dosi "statizmo", ar jam pri-
taria.

Buvo gandai, kad bus ir tre-
čias kandidatas, ir ne kas ki-
tas, kaip Henry Wallace, tačiau
jis pareiškė, kad jis nekandida-
tuos. Matomai, nenori parodyti,
kiek už jį balsuoja...

KOMUNISTŲ TEISMAS New
Yorke vis dar nepasibaigia. Šio-
mis dienomis jau ketvirtą kal-
tinamąjį teisėjas nuvarė į ka-
lėjimą už atsisakymą atsakyti
į teismo statomus klausimus.

POVILAS LYSENKO, sovietų
akademiko, biologijos teoretiko
Trofimo Lysenko brolis, atvy-
ko į Ameriką. Jis 1942 metais
buvo patekęs vokiečiams ir ne-
laisvę ir po karo atsisakė grįž-
ti į sovietus.

WATERBURY, CONN. RADIO DEKLAMAVIMO KONKURSAS

Vietos lietuviškoji radijo valanda buvo paskelbusi radijo deklamavimo konkursą 8-12 metų amžiaus jaunimui. Dalyvauti galėjo visi to amžiaus vaikai. Atskira konkurencija buvo numatyta naujųjų ateivių ir čia gimusių vaikų tarpe.

Paskutiniosios grupės dalyvavo viena mergaitė (reikšmingas faktas!) — **Vanda Laureckaitė**, 10 metų. Ji gavo dovaną — J. Adomaičio baldų prekybos dovanotą foto aparatą.

Naujai atvykusiųjų vaikų šiame konkurse dalyvavo labai aktingai. Iš kelių deklamavusiųjų premijuoti šie vaikai: I premija — Mindaugas Čempė, 12 m., kuriam teko J. Bendlerio dovanotas 6 dol. vertės foto aparatas; II premija — Alvida Malakauskaitė, 10 m., laimėjusi Brooklyn Baking Co. kepyklos gaminių už 5 dol.; III premija — Judita Varneckaitė, 10 m., laimėjusi Tareilos drugštorės dovanotą amž. plunksną 5 dol. vertės ir IV premija teko Rimvydai Šlapkūniui, 9 m., kuriam teko taip pat baldų prekybininko J. Adomaičio dovanotas foto aparatas.

Konkursas tęsėsi visą mėnesį ir klausytojų buvo gana palankiai sutiktas. Malonu, kad ir vietos lietuviai prekybininkai ji parėmė dovanomis.

Visiems laimėtojams ir šiaip konkurso dalyviams dovanos bus iškilmingai įteiktos rugsėjo 18 d. rengiamoj ALTS ir radijo valandos gegužinė.

TREMTINIAI MOKYS SAVO VAIKUS

Jau du kartą buvo susirinkę čia įsikūrę tremtiniai, turį mokyklinio amžiaus vaikų, pasitarti lietuvių kalbos mokymo reikalu. Nutarta neatidėliojant steigti lietuviškus kursus, kuriuose tremtinių vaikais iš tremties atvykusius mokytojų bus mokomi laisvu nuo mokyklos lankymo metu lietuvių kalbos, nepamirštant ir geografijos, istorijos ir dainų. Manoma, kad artimiausiu laiku kursai pradės darbą.

Pažymėtina, kad kursais domisi ir senesnieji ateiviai. Kelios motinos pareiškė norą siųsti į juos savo čia gimusius vaikus, nesitenkinamas vietinės parapajinės mokyklos teikiama lietuvių kalbos mokslu.

VIKTORAS STANKEVICHUS.

jaun. vietos lietuvių įstaigos direktorius, šiomis dienomis minėjo vėnierių savo darbo metus. Nors jis yra čia jauniausias amžiumi ir praktika direktorius, tačiau jam gana gerai pirmaisiais metais sekėsi.

Pažymėtina, kad jis, čia gimęs ir vedęs vietinę lietuvaitę, užsipykęs tautiečių tarpe kalba tik lietuviškai. Tuo, šalia savo

malonaus būdo, jis įsigyjo nemažą simpatijos lietuvių tarpe. NB DIRVOS skaitytojas

NORI TREMTINIŲ DRAUGIJOS

Mokyklos reikalus besvarstydami, susirinkę tremtiniai iškelė ir savos organizacijos reikalą. Plačiau to klausimo ne diskutavus, vienbalsiai (19 asmenų) pasisakyta už tremtinių draugijos įsteigimą ir keli asmenys įpareigoti sušaukti tam reikalui specialų susirinkimą.

Dešimtūkstantoji lietuvaite DP — 4 metų Aldona Krivickaitė — su savo mama apsigyveno Waterburyje. Pristatydama vietos visuomenei, ji per lietuviškąją radijo valandą solo padainavo vieną dainelę ir gavo piniginę Lietuvių Šalpos Klubu dovaną.

PRANEŠIMAS MINTIES IR MUSŲ KELIO skaitytojams

Jau pereitame numeryje buvo pranešta, kad Vokietijoje leidžiami laikraščiai MINTIS ir MUSŲ KELIAS susijungė ir sustojo eję senais vardais. Jų vietoje dabar eina LIETUVIS.

Visi užsimokėjusieji už MINTIS ir MUSŲ KELIA skaitytojai gaus LIETUVI ir toliau už visą apmokėtą laiką.

Kas buvo skolingas MUSŲ KELIUI ar MINTIUI, tas dabar skolingas LIETUVIUI. Tik skolą apmokant reikia nurodyti, kuriam laikraščiui buvo įsiskolinata.

AMERIKOS JUNGTO VALSTYBĖSE LIETUVIO ATSTOVAS yra Steponas Nasvytis, 4579 W. 157th St., Cleveland 11, Ohio.

Šiuo adresu galima gauti prenumeratos mokėstį. LIETUVIO kaina mėnesiui 50 centų.

NAŠLAITIS IESKO GIMINIŲ

Neseniai atvykęs į Ameriką 15-kos metų berniukas našlaitis Kazimieras Černiauskas, gimęs Rietave, Lietuvoje, jo tėvo vardas Mykolas, pamotės pavardė Grauslienė, gyvenęs Pupčiuose, ieško giminių Amerikoje, kurie galėtų jį paimiti tolimesnei globai.

Gimines prašome atsilipti į **ULRFA — 105 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.**

•LIETUVA TIRONŲ PANCIOSE — teisybės žodis apie tai, kas atsitiko su Lietuva. 312 pusl. Kaina \$2.00

•LIKIMO KELIU — Alės Ritos-Nakaitės 13 apsakymėlių, 140 pusl. Kaina 80c

Detroit, Mich., Naujienos

DAR TRUKSTA RINKĖJŲ "TAG DAY"

Rugsėjo 24 d., šeštadienį, Detroitėje įvyksta BALFo vieša rinkliava. Nemažai jau užsiregistravo rinkliavai, bet tai tik maža dalelė to skaičiaus, kuris yra reikalingas sekmingai praveisti viešą rinkliavą.

Detroito BALFo 76 skyriaus viešos rinkliavos komitetas kviečia drašiau ir skaitlingiau registruotis rinkliavai. Registruokitės patys ir paraginkit savo kaimynus.

Detroito miesto valdžios pareigūnai mūsų BALFo sumanyvą artį šimto svečių, kurių buvo maž daug po lygiai iš senųjų ir naujųjų detroitiečių.

Visi labai noriai apsilankę, nes norėjo pasimatyti ir susipažinti su naujais menininkais ir pareikšti jiems savo patitenkinimą, kad mato juos savo tarpe.

Nors visi negalėjo viešai tą išreikšti, bet visi tikrai jautė tai, ką jų vardu išreikšė keletas kalbėtojų.

Kalbėjo namų šeimininkė M. Sims, visų šioje iškilmėje dalyvaujančių vardu sveikindama garbės svečius. Br. Budriūnas nušvietė svečių vaidmenį Lietuvos muzikos srityje. Detroito lietuvių muzikinio veikimo apžvalgą padarė ilgametis mūsų solistas ir choro vadovas Jonas Valiukas. Kitus linkėjimus pareiškė H. Raubienė, lietuvių radijo pranešėjas R. Valatka, Petras Medonis, poetė Alė-Rūta Nakaitė Arbačiauskienė, veikėja Petronėlė Bandienė.

Savo ir žmonos vardu nuširdžiai atsiliepė garbės svečias A. Kutkus.

Svečiai po kalbų paprašė esamus dainininkus padainuoti jų naujų gražių lietuviškų dainelių, kurių paskutiniu metu tenka girdėti lietuviškoje radijo programoje. Dainininkai išklaušė prašymą ir naujais kvartetas — A. Kutkus, Br. Budriūnas, J. Valiukas ir R. Valatka — padainavo porą dainų.

Šeimininkei visiems padėkojus, svečiai buvo pakviesti toliau vaišintis ir linksintis.

Garbės svečiams įteikta kukli dovanėlė nuo visų dalyvavusių, kaip pagarbos ir prisiminimo ženklas.

Šių pagerbtųjų sumanytojos ir rengėjos — E. Valiukienė, P. Medonienė ir M. Sims dėkoja

Neužsiregistravę iki susirinkimo dienos ir norintieji dalyvauti rinkliavoje, maloniai prašomi atvykti į susirinkimą, kur busite įtraukti į rinkėjų sąrašus ir gausite dėžutes.

Rinkliavai rinkėjais užsiregistruoti dar ne vėlu. Registraciją vykdo: E. Paurazienė, 17403 Quincy Ave., Tel. Un. 2-3298; M. Kučinskienė, 2008 Hubbard. Tel. Ta. 5-0234; J. Pilka, 2252 24th St., Tel. Ta. 5-8442.

Detroito BALFo 76 skyr. Viešos Rinkliavos Komitetas

CHICAGO, ILL.

ISKILMĖS DARIAUS GIRĖNO POSTE

Šį šeštadienį, rugsėjo 17 d., įvyks Dariaus Girėno posto naujos valdybos įvesdinimo iškilmės.

Naujoji valdyba dabar yra išrinkta iš šių asmenų:

Komandorius — Fr. Zelis; vicekomandorius — J. E. Viscount; adjutantas — Fl. Simanonis; išdininkas — L. F. Gubista, ligšiolinis komandorius; finansų sekretorius — J. J. Karalaitis; kapelionas — J. A. Kibort; teisių patarėjas — J. T. Zuris; sveikatos patarėjas — dr. St. Biežis ir dr. F. Pulsucki Le Van; istorikas — A. Macarus; kitose pareigose — J. A. Paulius, M. Massey, St. W. Landon, R. Butchas.

Ir to posto moterų skyriaus nauja valdyba bus įvesdinta. Dabar pirmininke yra išrinkta Mary C. Kareiva.

PAGERBTI ARTISTAI KUTKAI

Šeštadienį, rugsėjo 10 d., dr. Sims namuose įvyko jaukios artistų Aleksandro ir Jadvygės Kutkų, buvusių Lietuvos Operos solistų, pagerbtuvės.

Detroito lietuviai, išgirdę, kad Kutkai atvyko į šį miestą, susirūpino, kaip išreikšti džiaugsmą jų atvažiavimu ir pareikšti savo jausmingus linkėjimus.

Nors kukliai, bet jaukiai sumanyta ir pagerbia šie mieli menininkai.

Pagerbimo pramogėlę dalyvavo arti šimto svečių, kurių buvo maž daug po lygiai iš senųjų ir naujųjų detroitiečių.

Visi labai noriai apsilankę, nes norėjo pasimatyti ir susipažinti su naujais menininkais ir pareikšti jiems savo patitenkinimą, kad mato juos savo tarpe.

Nors visi negalėjo viešai tą išreikšti, bet visi tikrai jautė tai, ką jų vardu išreikšė keletas kalbėtojų.

Kalbėjo namų šeimininkė M. Sims, visų šioje iškilmėje dalyvaujančių vardu sveikindama garbės svečius. Br. Budriūnas nušvietė svečių vaidmenį Lietuvos muzikos srityje. Detroito lietuvių muzikinio veikimo apžvalgą padarė ilgametis mūsų solistas ir choro vadovas Jonas Valiukas. Kitus linkėjimus pareiškė H. Raubienė, lietuvių radijo pranešėjas R. Valatka, Petras Medonis, poetė Alė-Rūta Nakaitė Arbačiauskienė, veikėja Petronėlė Bandienė.

Savo ir žmonos vardu nuširdžiai atsiliepė garbės svečias A. Kutkus.

Svečiai po kalbų paprašė esamus dainininkus padainuoti jų naujų gražių lietuviškų dainelių, kurių paskutiniu metu tenka girdėti lietuviškoje radijo programoje. Dainininkai išklaušė prašymą ir naujais kvartetas — A. Kutkus, Br. Budriūnas, J. Valiukas ir R. Valatka — padainavo porą dainų.

Šeimininkei visiems padėkojus, svečiai buvo pakviesti toliau vaišintis ir linksintis.

Garbės svečiams įteikta kukli dovanėlė nuo visų dalyvavusių, kaip pagarbos ir prisiminimo ženklas.

Šių pagerbtųjų sumanytojos ir rengėjos — E. Valiukienė, P. Medonienė ir M. Sims dėkoja

visiems taip mielai ir jautriai prie to prisidėjusiems ir dalyvavusiems.

"DYPUKAI" DARO SUTARTIS

Belieka tik gėrėtis ir didžiulis naujai atvažiavusių lietuvių pasiryžimu ir drąsa.

Jie visi puolė daryti darbo garantijas, kaip tik galėdami. Jie ir kitus priragina ir patys šiaip šiaip įsikūrę pasirašo ištisoms šeimoms. Jeigu dar kurį laiką taip eis, tai iš Detroito tikrai daug garantijų išplauks.

UKININKAI MEGSTA LIETUVIUS DARBININKUS

Neseniai vienam Michigano ūkininkui įpiršome iš Vokietijos atvykusią Norų 6 asmenų šeimą. Dabar jis telefonuoja, prašydamas dar ir kitą šeimą jam surasti. Sako, pirmieji dirba, kaip reikia, jis patenkintas. Ir kiti ūkininkai, išgirdę, kad šalia jų dirba lietuviai, rašo darbo sąjungai pareikalavimus, kad atsiųstų lietuvių darbininkų.

MIRĖ ZIGMAS KUNDROTAS

Neseniai rašėme apie Zigmą Kundrotą ir jo žmoną, kaip jie mieliai dalyvauja lietuvių įdėjime, visur aukoja ir kviečia bei remia tremtinius.

Šį kartą tenka pranešti daug liūdnąsą žinią — kad tas mielas lietuvis, iš dzūkų krašto, jau užmerkė akis ir paliko mus. Paliko daug ir nebaigtų darbų, kurie ne jo paties asmeniškai, bet mūsų tautai reikšmingi. Paliko jis savo žmonai ir dukrelei tuos visus rūpesčius, drauge su širdgėla.

Ne dėl senatvės mirė Z. Kundrotas, bet, kaip daugelis, nuo sunkaus gyvenimo iš pirmųjų žingsnių Amerikoje, nuo persidirbimo ir savęs nesaugojimo. Jam ėmė rūdyti veido kaulas ir reikėjo padaryti operaciją, po kurios ir teko atsikirti su šiuo pasauliu. Mano giliausia užuojauta vėlionies žmonai ir dukrelei...

M. Sims.

•LIETUVOS VYTIS—graziai pagamintas Lietuvos herbas. Kaina 50c

•SIELA LAGAMINE — J. Švaisto 12 apsakymėlių, 144 pusl. Kaina 80c

Connecticut

ir kaimyninių valstybių lietuviai!

Rugsėjo 18 dieną

prašom į LINDEN PARK, Union City, Conn.!

Tai bus Connecticut valstybės LIETUVIŲ TAUTINĖ DIENA. Ją ruošia Waterburio Lietuvių Radijo Valanda ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius.

Sventę prasidės 12 val. ir turės šitokią programą:

2 val. Lietuvių liaudies dainos

3 val. Radijo Valandos transliacija išimtinai šventės dalyviams.

5 val. kalbės pasaulinės politikos klausimais kongresmanas J. PATERSONAS ir adv. A. A. OLIS iš Chicago.

Šventės vietoje bus įrengtos spaudos, tremtinių šalpos ir Lietuvos krašto seklyčios.

Pamatysite Lietuvą tokią, kokia ji buvo prieš sovietams ją užimant, ir girdėsite teisybę apie jos dabartinę padėtį.

Waterburio Lietuvių Radijo Valandos klausytojai ir visi Tautinės Dienos dalyviai bus sutikti, kaip mūsų geriausieji bičiuliai.

RENGIMO KOMITETAS

WORCESTER, MASS.

Naujos veiklos pradžia

Rugsėjo 10 d. Worcesteriėje įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos steigiamasis skyriaus susirinkimas. Anksčiau Worcesteriėje veikė gana pajėgus LVS skyrius, kuris, lietuvių tautinei srovei Amerikoje persitvarkius į vieną bendrą organizaciją, sustojo veikęs, ir kurio nariai dabar tapo naujai įsteigtos sąjungos nariais.

Jau anksčiau Worcesteriėje buvo sudaryta atitinkama komisija, kuri rūpinosi viską paruošti, kas reikalinga skyriui įsteigti.

Skyriuje dalyvauja nemažai naujakurių. ALTS yra pirmoji Amerikoje organizacija, kurioje labai darniai telkiasi naujakuriai su senaisiais išeiviais. Toks tamprus ir toks atviras bendradarbiavimas naujakurių su senaisiais sudaro tvirtą laidą didesniai S-gos darbo našumui.

Steigiamam susirinkimui vadovavo pulk. Vl. Rėklaitis, sekretoriavo J. Matulevičius. Sąjungos reikalų vedėjas dr. Dirmeikis supažindino susirinkimo dalyvius su Tautinės S-gos įskirimu, su jos uždaviniais ir tikslais. Susirinkimo dalyviai sudarė ir pasirašė steigiamąjį aktą, kuriuo pareiškama valia vieningai ir jautriai siekti Lietuvai laisvės ir dirbti lietuvių kultūros pažangai. Aktą pasirašė ir žinomi Worcesterio lietuvių kolonijos veikėjai, kaip Kielenė,

Susirinkimas buvo labai sklandus ir baigėsi pirmosios skyriaus valdybos išrinkimu. Skyriaus pirmininku išrinktas Vyt. Skrinka, naujos lietuvių kartos labai energingas, sumanus ir tikrai pasišventęs veikėjas. Vicepirmininku — pulk. Vl. Rėklaitis, sekretoriumi K. Jakimaitis, išdininku — J. Matulevičius ir valdybos nariu Julė Giedraitienė (irgi jaunos, čia gimusių lietuvių kartos, atstovė).

Susirinkimo dalyviai buvo plačiai supažindinti su Lietuvių Dailės Paroda New Yorke. Visi suprato, kad tai didelis ir brangus reikalas, kuriuo siekiama Lietuvos bylą iškelti Amerikos žmonėse, parodyti jiems lietuvių tautos vertybes. Visi pasižadėjo tą didelį lietuvių kultūros reikalą aktingai remti. Ir čia pat pirmąją parodos bilietų knygelę Worcesteriėje įsigijo Blažys ir Giedraitis, demokratų partijos seniūnas (olderman).

Naujo skyriaus valdyba ruošiasi sudaryti žiemos veiklos planą ir stipriai pajudinti Worcesterio lietuvių kolonijos tautinį darbą. Naujam ir energingam žmonių vadovaujamam skyriui linkime pasisekimo.

Naujai įsisteigusį skyrių sveikino S-gos pirm. adv. A. Olis, iš Chicago, ir apygardos pirm. dr. M. Colney, iš Waterburio.

K. B.

PHILADELPHIA, PA.

Ir čia įsikūrė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius

Pereitą šeštadienį, rugsėjo 10 dieną, "Liberty Federal Saving & Loan Ass'n" patalpose įvyko steigiamasis ALT Sąjungos Philadelphia skyriaus susirinkimas.

Dalyvavo Apygardos pirm. rinktas Albinas Trečiokas iš Newark, N. J.

Susirinkimui vadovavo Zigmą Jankauskas, sekretoriavo Algirdas Januškevičius.

Po paaiškinimų apie Sąjungos uždavinius bei artimiausius darbus ir santvarkos dėsnius, buvo išrinkta skyriaus valdyba iš šių asmenų:

Pirmininkas — Zigmą Januškevičius.

Padėkoto bankui ir adv. K. Cheledinui už suteiktą nemo-kamai patalpos šiam susirinkimui.

Rep.

BROOKLYNO NAUJENOS

VISI Į LIETUVISKĄ VAKARĄ mas tremtinių šalpai. Bilietai iš anksto gaunami BALFo Centre, 105 Grand St., Brooklyn. Bilieto kaina tik \$1.-

Vakaro Rengėjai

BALTIMORE MD.

VESTUVIŲ VARPAI
SKAMBĖJO

Rugsėjo 4 d. lietuvių bažny-BALFo Pirmininkas kun. dr. čioj turėjom iškilmingas vest-J. B. Končius maloniai sutikotuves. Susituokė Ona Elžbieta būti vakaro garbės pirmininku. Bulotaitė, Magdalenos ir Anta-Vakaro pasirengimas vykstano Bulotu duktė, su Albertu Kapilnu tampa. Programoje daly-zimieru Dumša, Petronės ir An-vaus žymus dainininkas, Kaunotano Dumšų sūnum.

Valstybės operos solistas Vladas Vestuvių apeigas atliko net Ivanauskas, kuris žavės mus sa-4 kunigai. Svečių ir žiūrovų buvo vo dainomis. Apreiškimo para-pilna bažnyčia. Māt, jaunoji pijos choras padainuos keliasyra gailėstingoji seselė, o jaunadainas, vadovav... muzikui P.sai — buvęs karys-jūrininkas, Sakui. Scenoje pasirodys Valst.turi daug draugų ir pažįstamų. Teatro Dramos aktoriai: An-Vien kvieštu svečių buvo dautanas skėma. Gasparas Velič-giau kaip 300.

ka. Kazys Vasiliauskas ir Vi- Po bažnytinių iškilmų ir nuktalis zukauskas. Jų pasirody-sifotografavimo, Lietuvių Sve-mas bus labai linksmas ir ne-tainėj įvyko puota, kur atvykspaprastai idomus.

Nepraleiskite retos progostos tik pagal lietuvišką paprotį, su susitikti su lietuviu. Tūkstan-duona, druska ir vynu. Tokią iš-tis lietuviu sueis į vieną.vieną kilmingą vestuvių puotą Lietu-Dalyvaus daug tremtinių iš įvai.vių svetainė senai bebuvo mariu buv. stovyklų. Gros geriau-čiusi. Puotai baigiantis, jaunaveis New Yorko lietuviškas ūr-džiai nežymiai išnyko ir iškelia-kestras, muziku Jezavito vado-vo nežinoma kryptimi į povestu-vaujamas. Veiks prašmatniau-vinę kelionę, vežini daugybės ge-sis bufetas su užkandžiais irriausių linkėjimų naujo gyven-iatsigaivinimais.

Visas vakaro pelnas skiria-

Dalyvis

'NEPRIKLAUSOMA LIETUVA'

8-nių puslapių didelio formato savaitraštis, redaguojamas modernišku būdu, Lietuvos laikraščių pavyzdžiu.

KAINA: Visur užsienio 3 dol. 50 centų ir Australijoje — 4 doleriai.

ADRESAS: 3A Fourth Ave, Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada.

Geriausias Žurnalas
LIETUVIŲ NAUJENOS
Paveiksluotas 32-jų puslapių
Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 meta.

Išleistas Gegužio 15, 1938.

LIETUVIŲ NAUJENOS

332 N. 6th Street

Philadelphia 6, Pa.

Tai buvo 17-tą karo dieną

Kai prieš 10 metų, rugsėjo 1 dienos rytą Hitlerio kariuomenė įsiveržė į Lenkiją, nedaug kam buvo abejonų, jog prasidėjo Antrasis Pasaulinis Karas.

Po poros dienų ta mintis pasitvirtino, nes karą Vokietijai paskelbė Prancūzija ir Anglija.

Bet Antrasis Pasaulinis Karas nuo pat pirmos jau daug kuo buvo nepanašus į Pirmąjį...

Atsimenu, Pirmojo Karo metu žinios apie tai, kas kur dedasi, pasiekdavo žmones per laikraščius tik po kelių dienų ar net po kelių savaitių, ir tai karo cenzūros iškandžiotos.

Tada, kai karo frontas įsiriti į Lietuvą, tolesnėse Lietuvos dalyse žmonės vos menką supratimą turėjo, kur tas frontas yra. Tiksliai kai naktimis jau pradėdavo rodytis gaisrų pašvaistės, kai pradėdavo girdėtis patrankų bilesys, lyg tolimo perkūno dudenimas — tik tada žmonės galėdavo apytikriai spėti, kad vokiečiai jau yra už 30 ar 20 verstų...

Šitam karui prasidėjus viskas jau buvo kitaip. Dabar ne tik ta pačia dieną, bet kartais net tą pačią sekundę jau galėjai žinoti, kas kurioj pasaulio daly dedasi! Nes jau buvo įsigalėjusi radijo gadynė.

Europoj radijo sutvarkymas kiek kitoks, kaip Amerikoje. Ten radijo siųstuvai beveik visur yra valdžios laikomi ir jie yra skirti ne tik klausytojų malonumui, bet ir valstybės propagandai.

Todėl kiekvienas kraštas stengėsi turėti nors vieną, jei ne daugiau, labai galingų stočių, tokių galingų, kad jas būtų galima girdėti beveik visoje Europoje tiesiai, be jokių susijungimų su kitomis stotimis.

Kiekvienas vidutinio stiprumo radijo imtuvas galėjo priimti ne tik savo krašto, bet ir gana tolimų radijo stočių programas. Lietuvoje Maskvą, Varšuvą, Berlyną, Vieną, Milaną, Romą, Paryžių, Londoną galėjai visada girdėti tiesiai, be jokių tarpininkų.

Galima suprasti, kad kiekvienas, kas mokėjo bent kiek svetimų kalbų, karui prasidėjus buvo užgulus kiekvieną laisvą valandėlę ant savo radijo imtuvo, kad tik pagautų — ką sako Paryžius, ką sako Londonas, ką sūkauja Berlynas, kaip atsikirtinėja Varšuva...

Radijo gadynės dėka viso pasaulio įvykius buvo galima sekti iš tiesioginių šaltinių. O Lietuvoje gi tada niekas nedraudė klausyti radijo iš kokios tik nori šalies!

Iš pradžių tačiau ne viskas ir suprantama buvo. Užsūki, būdavo, Varšuvą. Prakalba, arba koncertas... Tik staiga, kartais pačioj gražiausioj muzikos vietoj, pasigirsta skambutis ir pranešimas:

"Nadchodzi!"

Tai reiškia "Užeina!" Po to kaž koki paslaptinį žodžių, kurie lyg ir rodo kryptį ar ką kitą... Po to ilgesnė tyla... Paskui pranešimas "Przeszedl" ("Prąėjo"). Ir vėl tiesima kalba ar koncertas...

Pirmomis dienomis nebuvo galima suprasti, net ką tai reiškia. Paskui susipratome, jog tas "nadchodzi" reiškia, kad vokiečių bombonešiai užskrenda...

Iš tolo klausantis, retai kam atėjo į galvą, kokia tragedija buvo tame žodyje "Nadchodzi"... Lietuvoje kurį laiką tas žodis buvo net į juokus įterpiamas...

Tik kai daugumai vėliau teko pergyventi patiemis, ką tai reiškia bombonešių artėjimas ir pats bombardavimas, tada daugeliui prisiminė, kad tas "Nadchodzi" buvo ne juokai...

Pirmą savaitę, klausant lenkų radijo, galima buvo jausti, jog lenkai buvo laimingi, kad prasidėjo šis karas. Jie jau kalbėjo apie būsimą greitą pergalę, apie būsimą Lenkijos galybę, apie atplūdus, kuriuos Lenkija turės gauti iš viso pasaulio už garbingą drąsą pasipriešinti Hitlerio apetitams...

Keistas jausmas apimdavo girdint tokias svajones. Ir norėjosi, kad jos įvyktų, norėjosi, kad Hitleriui kuo greičiausiai būtų nulaužti ragai... Juk dar taip gyva buvo žaizda dėl Klaipėdos, vos prieš kelerą mėnesių atplėtos nuo Lietuvos...

Bet lenkų svajojama didybė irgi sukeldavo nejaukų jausmą. Kas bus, jei nulūžus vieniems ragams, išaugs kiti, dar išdidesni, su dar piktesniais užsimojimais prieš Lietuvą?

Antrą savaitę nuotaikos pradėjo keistis. Jau nebe triumfo svajonės, bet skundas ir pagalbos šauksmas vis dažniau pradėjo girdėtis iš Varšuvos. Lenkų radijo stotys viena po kitos pradėjo tilti... Nutilo Katovica, nutilo Krokuva, nutilo ir... Vilnius

Vilnius... Lenkų radijo stotis? Taip, per daugelį metų taip buvo. Jos ženklas buvo — gegutės kukavimas. Labai reikšminga... Juk gegutė svetimame lizde kiaušinius deda...

Ir, reikia pripažinti, nebuvo gaila, kai ši gegutė buvo nutildyta...

Vieną rytą nebeįsirdom jau ir Varšuvos. Iš kitų Europos kraštų dar buvo pranešama, kad Varšuva laikosi, bet galingoji radijo stotis jau sudaužyta. Liko tik viena Baranovičių stotis Gudijoje, kuri dar kalbėjo lenkiškai...

Sekmadienio rytas... Septyniolikta karo diena... Įsijungiu iš ryto Maskvą: ką gi kalba Hitlerio sąjungininkai...

Kaip ir kasdien, taip ir dabar — sausoki pranešimai iš fronto, iš pažiūros neutralūs, tik tarp žodžių gali lyg ir jausti palankumą vokiečiams.

Staiga sako:

"Po valandos išgirsite svarbų Liaudies Komisarų Tarybos Pirmininko draugo Viaceslavo Michailovičiaus

MOLOTOVO nepaprastą pranešimą. Klausykite draugo Molotovo nepaprasto pranešimo!"

Pranešimas buvo tikrai nepaprastas. Neturiu dabar po ranka pilno jo teksto, bet atmintyje ligi šiol gyvai pasiliko jo turinys ir stilius.

Po valandos prabilo ir pats Molotovas:

— Karžygiškoji Vokietijos armija sumušė ponų ir reakcionierių vadovaujamą lenkų kariuomenę. Lenkiją valdžiusi klika pabėgo į užsienius. Taigi Lenkijos valstybė nustojo egzistavusi. Sovietų Sąjunga nutarė paįminti savo globon ukrainiškas ir gudiškas sritis, ligi šiol kentėjusias po lenkų ponų jungu. Raudonoji Armija, aukštai iškėlusi pergalės vėliavą, jau žygiuoja išvaduoti tų kraštų, triuškindama reakcionierišką lenkų kareivių ir karininkų pasipriešinimą. Vakarų Ukraina ir Vakarų Gudija su džiaugsmu pasitinka savo išvaduoją Raudonąją Armiją". Ir tt., ir tt...

Molotovo balsas buvo tvirtas, pilnas savim pasitikėjimo ir pasididžiavimo. Bet keista buvo girdėti iš Maskvos radijo paties Molotovo žodžius: "Karžygiškoji Vokietijos Armija..."

Sunku tiksliai apsaityti, kokį minčių sūkurį sukėlė toks visais atžvilgiais nepaprastas pranešimas.

Maskva juk buvo pasirašiusi nepuolimo sutartį su Lenkija. Tiesa, Molotovas sako, kad Lenkijos jau nebėr. Bet, jeigu taip, tai kodėl vis dėlto Maskvos kariuomenė žygiuoja su pergalės vėliava ir triuškina lenkų kariuomenę?

"Baltais siūlais siūtas" buvo tas Molotovo pasiaiškinimas. Kiekvienam aišku, kad tai yra samokslininko išdavikiškas smūgis į nugarą parklumpanti Lenkijai...

Bet čia pat ir kita mintis neišvengiamai skverbiasi. Juk tik prieš pusantur metų pirm tos baisios Lenkijos dienos — argi Lenkija nepasielgė panašiai, kaip dabar Maskvą?

Tada Hitleris užėmė Čekiją ir Moraviją, palikdamas tik Slovakiją neva nepriklausomą. Lenkija tuo pačiu metu, pasinaudodama šita proga, irgi, nors "kišeniniu peiliuku" dūrė čekams į nugarą: užėmė Ciešiną... Tą jie padarė susitarę su Hitleriu. Su tuo pačiu Hitleriu susitarė jie privertė ir Lietuvą tada užmegsti su Lenkija diplomatiniais santykiais.

Ir štai dabar kitas, irgi susitaręs su Hitleriu, duria pačiai Lenkijai mirtiną smūgį į nugarą... Pikta likimo išdaiga...

Tai buvo septynioliktoją karo dieną, lygiai prieš dešimtį metų...

V. R.

Sovietiška karvė

Jugoslavijoje šiuo metu esąs "madoj" šitoks anekdotas:

Rusų mokslininkai, esą, išradę nepaprastą serumą. Tuo serumu įskiepyta karvė užauga nepaprastai didelė ir, žinoma, duoda labai daug pieno. Sužinojo apie tai čekai ir įsigėdė to garsaus serumo. Tačiau sovietai atsakė, kad jie serumo neeksportuoja, bet galėtų čekams duoti vieną tokią įskiepytą karvę.

Čekai apsidžiaugė, iš anksto padėkojo ir dabar tokią karvę jau turi. Tik visa bėda, kad Čekoslovakijoje teitelpės šios milžiniškos karvės tik "ėdamasis" galas. Visas pasturgalis, tai yra "melžiamasis" galas, likęs pas sovietus...

Šiomis dienomis į USA atvyko gastrolių garsi Norvegijos dainininkė. Iš nuotraukų matyt, kad ji yra gana stambaus sudėjimo, bet jos balsas esąs labai švelnus.

Kartą italų dainininkas B. Gigli buvęs paklaustas, ką jis manąs apie tą dainininkę.

— Tai dramblys, prarijęs lakštingalą, — atsakė B. Gigli.

Marija Sims

MANO DAINOS

1948

Naujakuriai! Kas iš jūsų nesate girdęje Marijos Sims vardo, kaip uoliausios tremtinių globėjos, rėmėjos ir užtarytojos? Jei ne kiekvienam asmeniškai, tai visiems bent netiesiogiai ji yra viena iš tų, kurie išrūpino jums galimybę išeiti iš tremtinių stovyklų ir čia kurtis. Ar nebūtų tad jums įdomu susipažinti su ja, ir, kaip su mūsų rašytoja — poete? Jos eilių rinkinį galima gauti DIRVOJE. Kaina — \$1.

Onos Vildienės anūkė Liucytė skina rūtas... Šis paveikslas lietuvių Tautos šventės proga buvo įdėtas į CLEVELAND NEWS, kad lietuviai ir Amerikoje neužmirštą savo tautinės gėlės.

Bimbai maža argumentų?

Jų labai daug, tik jis juos slepia nuo savo skaitytojų

A. Bimba nelabai seniai klausė:

"Ar kas nors yra patiekęs nors vieną rimtą argumentą prieš kolektyvinius žemės ūkius?"

Ir pats atsakė: "Niekas. Negali patiekti, nes tokių argumentų nesiranda.

Riksmas ir koliojimais priešų spaudoje nieko nereiškia. Faktai kalba patys už save. Kolektyvo žemė apdirbama mašinomis, kolektyvo javai nuimami ir iškuliami mašinomis. Ukininkams darbas daug lengvesnis ir išnašesnis. Jie gali daug lengviau ir gražiau gyventi. Daugiau laiko jie turi kultūriniam reikalams.

Tai kur protas pasilikti mažam žemės sklypely, jį primityviškai knisti ir amžinai skursti?

Štai kodėl Lietuvos valstiečiai tūkstančiais stoja į kolektyvus. Štai kodėl Lietuvoje jau veikia per keturis tūkstančius kolektyvų ir jau 123,000 valstiečių gyvena naujuoju gyvenimu".

Nuostabu, kaip suaugęs žmogus, ir dar, tur būt, šiek tiek prasilejęs, taip kalba ir džiaugiasi kitų nelaime.

Argumentų apie kolektyvinius ūkius yra daugiau, negu reikia. Ir esu tikras, kad pats Bimba juos puikiai žino. Bet jis juos slepia nuo savo skaitytojų, nes to reikalauja jo "duondavimai"...

Aš mačiau pirmuosius bandymus kurti Lietuvoje kolektyvinius ūkius 1941 metų pavasarį. Žinoma, tai buvo dar tik pradžia ir iš to dar nebūtų galima padaryti visų išvadų.

Bet aš turėjau progos kalbėtis su daugiau šimtu žmonių, kurie buvo jau po keliolika metų išgyvenę ir dirbę kolektyviniuose ūkiuose Rusijoje.

Turėjau progos kalbėtis su paprasčiausiais darbininkais — vieni iš jų anksčiau buvo buvę mažžemiai ūkininkai, kiti buvę dvarų kumečiai. Kalbėjau ir su kolchozų "aristokratais" t. y. su traktoristais arba net ir su buvusiais kolchozų administracijose.

Sutikau jų dalį dar Lietuvoje

1941 metais, bet daugumą — Vokietijoje tuoj po karo. Jie buvo ten vokiečių atgabenti karniams darbams.

Retas kas iš jų patys pasiūlė grįžti namo geruoju.

Tie, kurie apsisprendė geruoju grįžti, turėjo vilčių, kad gal nebepateks į kolchozus, gal gaus galimybę kur mieste įsikabinti.

Daugelis pradžioj buvo per prievartą grąžinti, kai kurie net priešinosi ir žūdėsi, kad tik nereiktų grįžti į tą "lengvą ir kultūringą" gyvenimą. Daugelis tiesiai sakė — grąžins, tai gaušim po penketą metų kalėjimo — vis ne taip blogai, kaip kolchoze: ten bent pastogė žmonėskesnė ir valgyt duoda...

Šitie žmonės man daug papasakojo apie gyvenimą kolchozuose. Būtų galima didelę kugą prirašyti... Aš čia tik ką paminėsiu, kas visiems kolchozams bendra ir ką Bimba giria.

Gera veikiančiame kolchoze tikrai daug kas dirbama mašinomis, bet labai dažnai mašinos yra tik... popieriuje, tik į komitetus siunčiamuose raportuose, arba laikraščių propagandinuose aprašymuose. Dar dažniau mašinos stovi daržinėse ar tiesiai laukuose po lietu ir rūdija, nes arba sulūžusių dalių negalima gauti, arba biurokratai neatsiunčia laiku gasolino toms mašinoms sukti... Laikraščiai rašo, kad yra tiek ir tiek traktorių, tiek ir tiek "kombainų", o dirbti žmonės turi labai dažnai dar nuo... caro laikų pasilikusiais primityviais įrankiais — arklais, net žagrėmis, dalgiais ir net plautuvais...

Tik vienos rūšies mašinų nestinga, tai tų, kuriomis iškulti grūdai išvežami į valdžios sandėlius!...

Kodėl šitų mašinų Bimba nemini, taip labai girdamas kolchozus? Kodėl nepaskaičiuoja, kuri dalelė kolchoze išaugintų produktų duoda pragyvenimui tų žmonių, kurie savo rankomis juos pagamino?

Kada buvę dvarininkų bėrnai ir kumečiai, dabar vienintelio vi-soj Rusijoje dvarininko Stalino bėrnai prisimena prieškochozinis laikus, kaip kokį aukso am-

žių, lygindami aną gyvenimą su kolchozo gyvenimu, tai kokių gi dar čia argumentų reikia.

Vienas jaunas raudonarmietis kartą man papasakojo, kaip dabar Rusijoje pasakos prasideda. Sako: "Gyveno diedukas ir bobutė. Gyveno turtingai, tai yra, atskirai." Rusiškai sako: "jediniolčno", o tai reiškia — ne kolektyve. Taigi net jau pasakose atsispindi svajonė apie atskirą gyvenimą. Ir taip jau svajojo, kad jėgu gyveno ne kolektyviai, tai, savaime suprantama, ir turtingai...

Darbo lengvumas? Žinoma, darbas būtų gal ir lengvesnis, kai "ne tėvo arkliai, ne sūnus važiuoja", bet kad, kaip ir visada dvaruose būdavo "urėdai", taip ir šituose dvaruose yra prižiūrėtojai, vieni nuolatiniai, kiti atvažiuojantieji iš komitetų, iš partijos... Ir tie veikia ne bizūnu, o ginklu, arba... prokuroru, kuris labai lengvai išsiunčia, kur nei pipirai neauga.

Darbas pasidaro ir sunkus ir daugumoje mažai naudingas, nes dirbamas tik iš baimės, iš prievartos, be jėgos, menkai pavalgius, be vilties į šviesesnės dienas...

Kultūriniai reikalai? Taip, kiekvienam kolchoze turi būti "raudonasis kampelis", kur po dienos darbo, vietoj poilsio, žmonės turi eiti klausyti iš kur nors atsibaladojusį partiečių plepą apie "išmintingiausį ir visų geriausį Staliną ir jo galingiausią partiją"...

Savanoriškai stoja į kolektyvinius ūkius? Pasiklausytum, ką ukrainiečiai pasakoja, kaip jie "savanoriškai" įstojo. Kravčenko aprašymai, tai vieni juokeliai! Milijonai "savanoriškai" ir į aną apsaulį iškeliavo, milijonai "savanoriškai" Sibiro taigose kaulus išbarstė, o liekanos... "savanoriškai" baudžiavą Stalino dvaruose eina.

Kai prisimenu pasakojimus žmonių, kurie patys pergyveno visus kolektyvinių ūkių "džiaugsmus", tai, matydamas tokį Bimbos klaidėjimą, pasipiktinimo apimtas, tariu: "O, kad tave kas į kolchozą nujočiau!"...

Ign. M-lis

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

VLIKO PROBLEMA

IR VĖL Amerikos lietuvių spaudoje dažniau paliečiamas VLIKO klausimas. Ne tiek dėl jo atstovų čia apsilankymo, kiek dėl jo vidutinio persitvarkymo, atstovams grįžus atgal.

Amerikos lietuvių visuomenė nelabai susigauja VLIKO vidaus problemų smulkmenose ir nelabai linkusi į jas gilintis. Jai tik rūpi, kad jo darbas sklandžiai eity.

Bet ir jos ausis neišvengiamai pasiekia nuomonės, kuriose pasigirsta nemaža kritikos ir karčių pastabų dėl VLIKO veikimo. Tai kelia ir čia susirūpinimo.

Viešoji nuomonė ne tik šnibžda, bet ir garsiai kalba apie VLIKą, kad jame per daug įsigalėjusios politinių grupių varžytynės dėl įtakos, dėl pozicijų ir prestižo.

Atliktieji VLIKO darbai aukštai vertinami, jais džiaugiamasi.

"Vox populi" nesako, kad VLIKas nereikalingas ar kenksmingas. Visi priekaištai, kurie esti į jį kreipiami, yra tik už nepadarytus dalykus, kurie, daugumo nuomone, būtų nesunku buvę padaryti, jei VLIKO viduje nebūtų tiek daug nenaudingo užsiėmimo "seimo", "vyriausybės" ir panašių rulių vaidinimų...

"Vox populi" mano, kad reikia gi vieną kartą pagaliau suprasti, jog nuo pareigų pasiskirstymo dabartinuose VLIKO organuose visiška nepareina būsimo laisvos Lietuvos vyriausybės sudėtis...

Dabartinis VLIKO vidutinis persitvarkymas yra tik pritaikymas prie aplinkybių, susidariusių dėl didesnės emigracijos ir dėl pasikeitusių finansinių galimybių. Todėl būtų savęs apgaudinėjimas manyti, kad čia yra žygis, kuris atidengia naujas, platesnes galimybes VLIKui veikti.

Persitvarkyti vertė veikimo sąlygų krizė. Jeigu toji krizė dar didės, ji gali virsti ir paties VLIKO egzistavimo krize. O tai reikštų, kad VLIKas ateityje nebegalėtų išplėsti savo veikimo net ir iki ligšiolinio laipsnio.

Tad, vietoj nusiraminus, kad pasiekta laikinai patenkinamo prisitaikymo prie sąlygų, ar nebūtų naudinga pagalvoti apie tokį persitvarkymą, kuris galėtų būti pastovesnis ir gal būtų ne tiek daug priklausomas nuo kartais gana greit besikeičiančių sąlygų...

Tebeveikiančios Lietuvos diplomatinės atstovybės, atrod, turi tuo tarpu pastovesnės veikimo sąlygas. Lietuvos bylos vedimas užsienioje yra galimas daugiausiai tik diplomatinėmis ir propagandinėmis priemonėmis. Su visuomenės talka jos gali tą darbą atlikti. Nėra būtino reikalo, ypač diplomatinis žygys, daryti būtinai šalia jų. Pagaliau, ir ligi šiol VLIKO diplomatiniai žygiai daugumoje atveju turėjo būti atliekami diplomatinėmis atstovybėmis tarpininkaujant.

Ar nebūtų laikas VLIKo veiklą glaudžiau jungti su diplomatinėmis atstovybių veikla?

Savaime iškyla formalinės vadovybės klausimas. Pasitvirtinęs negali būti formaliai priklausomas nuo visuomeninio pobūdžio komiteto, nors jis ir vadinasi Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Jei jos formaliai priklausytų nuo tokio komiteto, tai jos turėtų nužengti nuo savo teisinio pamato, netekti oficialaus pripažinimo.

Iš kitos pusės, neįmanoma būtų VLIKui bendradarbiauti su kiekviena veikiančia pasiuntinybe atskirai. Bet, laimei, pasiuntinybės turi savo, kad ir nepaprasto meto, bet formalų centrą.

Šita aplinkybė galėtų būti išnaudota, suradus tinkamą formą, įvykdyti VLIKo ir Lietuvos diplomatinę įstaigų "personalinę uniją".

Mums atrodo, ne esminis dalykas yra, ar ta "unija" vykty per Diplomatinės Kolegijos Sefo, ar net per einančio prezidento pareigas titulą, bet svarbu, kad tokia "unija" galėtų įvykti.

Paminėjus prezidento titulą, verta pastebėti, kad mūsų nelaimės draugai — latviai ir estai — tokias "unijas" jau yra įvykdę. Jie visai nesibaido teisiniu prezidento titulu, išplaukiančiu iš jų paskutiniu metu galiojančių konstitucijų, nors jos ir vadinamos nedemokratiškomis ar nepakankamai demokratiškomis konstitucijomis.

Latvių išlaisvinimo komitetas veikia su teisiniu Latvijos prezidento pavaduotoju, kuris yra katalikų vyskupas.

Estų išlaisvinimo taryba veikia su tokiu pačiu prezidento pavaduotoju, kuris yra socialdemokratas.

Negirdėti, kad latviai ar estai dėl to baimintųsi, ar kuris nors iš tų prezidento titulo perėmėjų nesudarys galimybių grįžti Ulmanio ar Paetso režimui...

Tas klausimas jiems visai neaktualus. Bet jie supranta vieną svarbų dalyką — teisiniu momentu reikšmę kovoje už savo kraštų nepriklausomybę, ir jie stengiasi būti pasiruošę tais teisiniais momentais prie pirmos progos pasinaudoti.

Jie supranta, kad dabar kovojama už savų kraštų laisvę, o ne už būsimo valdžios vietas.

Kodėl gi mes to negalėtumėm suprasti?

Žinios, kurios grupės atstovas VLIKe pirmininkauja, kurios sekretoriauja, arba iš kelių grupių VLIKas susideda — nedidelės žinios.

Žinia apie svarbiųjų kovos veiksmų solidų susijimą į bendrą sistemą būtų visiems lietuviams reikšminga...

"Gyvenimo keistenybės"

NAUJIENOS po antrašte "Gyvenimo keistenybės" skelbia tūlo Petro Rašymo pasirašytus pasakojimus, neva tikrus faktus iš kan. J. Tumo-Vaižganto gyvenimo...

Iš tikrųjų tai ne faktai, o seni anekdotai, beveik iš tos rūšies, apie kuriuos sakoma, kad už jų pasakojimą... Kainas Abelį nužudė.

Viename pasakojame, kaip jis juokais, bet ne visai mandagiai prakalbėjo Amerikoje į juodu. O pasirodė, kad tas atsiliepė lietuviškai, šitokių "tikrų atsitikimų" yra pasakojama gal bent kelios dešimtys variantų. Kam būtinai čia kun. Tumą įpauoti?

Kitame anekdote pasakojama, kaip vaikas apgavo kun. Tumą: paprašė, kad paskambintų prie vieno namo durų, o paskui sakė "bėkim abu"... Tas anekdotas pasakojamas, tur būt, visomis Europos kalbomis. Jis jau plačiai buvo žinomas prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą, ir jau tada to anekdotas pasakotojus klausytojai rengdavosi mušti... Nes nuobodu...

Visai tokios pačios vertės istorija ir apie kun. Tumo vaikštinėjimą pas Jablonskį... ordino įteikti. Lietuvoje tas anekdotas yra daug kartų girdėtas, tik vis būdavo minimi kiti dalyvaujantieji asmenys...

Dėl to ne ką patikimesnė atrod, ir ten pat pasakojama tūla knygy pirkimo istorija, nors minimos čia pat esančių asmenų pavardės...

Neseniai viename laikraštyje teko skaityti anekdotą ir apie K. Binkį. Esą, jis, būdamas našlys su dvejeta vaikų, vedė našlę irgi su dvejeta vaikų. Po kiek laiko, sako, susilaukė dar dvejeta vaikų. Tai kartą, esą, jis šaukia žmoną: "Žiūrėk, darvyk tvarką, mano vaikai ir tavo vaikai muša mūsų vaikus!"

Anekdotas, tiesa, neblogas, bet jau senas, mūsų senelių ir prosenelių sugalvotas, o Binkiui ji visai be reikalo pritaikė, nes jis tokį "mūsų" vaikų kaip tik ir neturėjo...

Tad, jeigu čia tinka pavadinimas "gyvenimo keistenybės",

Ne pirmas kartas...

Nebe pirmas kartas Lietuvoj baisūs dalykai dedasi...

Paskaitykite šiandien šiame puslapyje pradedamą spausdinti "Liūdna pasaką". Ir pamatysite — vietomis atrodo, jog tai apie šiuos laikus rašoma... Bet ta liūdna pasaka prasideda žodžiais — BUVO TAI 1863-čiais METAIS...

Tai nėra taškas taškan tikra istorija. Tai rašytojo sukurta anų laikų Lietuvos pergyvenimų paveikslas. Bet ne sugalvotas, o iš daugybės panašių jo meto įvykių vienon vieton supintas.

Kai Biliūnas tą pasaką rašė, Lietuvoj jau buvo pradėjusi švisti geresnių laikų aušra, gyvenimas nebebuvo toks baisus. Tai buvo 1906 metai. Jis rašė tą liūdna pasaką, kaip aprašymą apie baisią, sunkią, bet jau besibaigiančią naktį...

Vos metams praėjus nuo tos liūdnos pasakos parašymo, jos

tai tik todėl, kad nei iš šio, nei iš to — senus anekdotus bei šiaip prasimanymus įviliamos pavardės žmonių, su tais dalykais nieko bendra neturėjusių.

Prie tokių pačių "gyvenimo keistenybių" galima priskaityti ir NAUJIENOS skelbtą J. Šalnos pasikalbėjimą su dr. K. Grinium.

Visame pasikalbėjime labai sunku atskirti, kurie faktai yra paduoti paties dr. K. Griniaus, ir kurie J. Šalnos priekertgi.

O ypač minimų faktų aiškinimui bei vertinimui nesuderinami su paties dr. K. Griniaus Amerikoje paskelbtu šūkiu "amnestuokime vieni kitus"... Čia visos politinės grupės šlokiar tokia proga, vietomis net gerokai prasilenkiant su tiesa, kaltinamos visokiais nuodėmėmis ir tik vien liaudininkų partija iškeliamą, kaip skaisčiausia, neklaidingiausia. Gal tik socialdemokratų tiek tiek "amnestuoti"...

Neverta čia į tas dabar mažą reikšmės turinčias smulkmenas gilintis, užteks tik bent vieną pavyzdį iš pačios pabaigos paminėti. Pasakojant kai kurias detales iš 1926 metų perversmo, sakoma, kad pas sergantį M. Šlezevičių atbego klausiti, kur yra dr. J. Staugaitis... tautininkų šulai gen. Dr. Vl. Nagius-Nagevičius su grafu Zubovu...

Kad gen. Nagevičius buvo bene prie visų valdžių Lietuvos Kariuomenės Sanitarijos Skyriaus viršininkas ir Karo Muziejaus kūrėjas bei viršininkas — tai buvo visiems žinoma, bet kad jis būtų kada turėjęs ką bendra su kuria nors politine grupe, ypač kad būtų buvęs "tautininkų šulais" — to ligi šiol dar niekas nebuvo girdėjęs.

Grafas Zubovas, nors ir grafas, nuo 1905 metų buvo žinomas, kaip "cicilikuojantis grafas" ir, pamatuotai ar ne, buvo laikomas socialdemokratų šalininku, tik jau jokių būdu ne tautininkų šulų.

Yra tikra, kad nei vienas nei kitas iš čia minimų asmenų niekad nėra buvę net paprasčiausiais tautininkų Sąjungos nariais, ne tik "šulais"...

Tad kaip vertinti pasikalbėjimą ar atsiminimus, kur ne vieną kartą operuojama šitokio pobūdžio "faktų" atpasakojimais? Čia yra arba atminties painiava, arba pasikalbėjimo atpasakotojo "laisva kūryba", prilygstanti pirma minėtiems anekdotams.

Žodžių sakant, tikros "gyvenimo keistenybės"...

Laisvoji valanda

Jonas Biliūnas

LIŪDNA PASAKA

Buvo tai 1863-čiais metais.

Viename sodžiuje gyveno neturtėlis žmogus, vardu Petras Banys, su savo moterim Juozapota. Jauni ir gražūs, abu mylėjosi vienas antrą ir, susitvėrę už rankų, ramiai ir drąsiai ėjo gyvenimo keliu. Tiesa, tasai kelias buvo šurkštus ir kietas, da baudžios grandimis išgrįstas; tačiau, būdami jaunos dvasios, turėjo stiprias, kad ir pūslėtas, kojas ir naštos sunkumo nejautė.

Jų pilnai laimei tik vaikų trūko... Bet kai Petras, iš lauko parėjęs ir gardžių batvinių pasrėbės, priedavo į savo moterį ir, pusiau apkabinęs, kažin ką jai tyliai ausin pašnibždėdavo, gražioji Juozapota, kaip ugnis, visa užkaisdavo ir greitai slėpdavo ant vyro peties savo išraudusį veidą. Abu žinojo ir tikėjo, kad bus, ir laukė... krikštynų... Nors tasai laikas buvo da toli, tačiau Petras jau pynė iš balanų lopšį, laimingai šypsodamas. Maloniai žiūrėjo į moterį ir matė, kaip iš po jos ilgų blakstienų mirgėjo akys, kaip dvi gražios žvaigždės — laimės žvaigždės. Tas žvaigždės jį ir užsimerkęs matydavo...

Taip ėjo sunkios ir vargingos, bet ramios dienos...

Niekur toliau už savo miestelio neidami, gal būtų ir visą amžių taip ramiai vietoje išgyvenę ir vaikų susilaukę... Bet netikėtai papūtė naujas vėjas — ir tų neturtėlių gyveniman naujus troškimus ir naują viltį inėšė...

Pavasari, vieną šventadienį parėjo Petras iš bažnyčios ne toks, kaip visados. Buvo susimastęs ir susirūpinęs, o jo akyse degė nesuprantama, ypatinga ugnis.

Atsimainiusiu balsu paprašė valgyt ir visą laiką nę žodžio nepratarė. Pavalgęs ėmė kepurės ieškoti. Juozapota, nustebusi, sekė savo vyrą akimis, ir laukė, ką pasakys. Bet tasai jau pro duris ėjo...

— Kas atsitiko? Kur eini? — bailiu balsu paklausė ji.

Taip gailingai į jį savo gražiom akim pažiūrėjo, kad Petras sugrįžo ir paėmė moterį už rankos. Pasisodinęs grečium savęs ant suolo, ilgai į ją tylom žiūrėjo. Jo akyse švietė ir bailė, ir viltis, ir abejojimai.

— Niekio neatsitiko, — prakalbėjo tyliai, atsidusdamas, Petras, — bet...

Juozapota krūtelėjo.

— Nebijok, nieko bloga, — jau ramiesniu balsu tarė jįsai: — tik žinai, kokią naujieną šiandien išgirdau?!

Ir Petras ėmė savo moteriai pasakoti, ką jįsai miestely girdėjęs ir matęs. Kaip kunigas iš sakyklos skaitęs tokį popierį, kuriame pasakyta, kad vergai žmonės dabar būsia lygūs ponams, jiems nebevergausią, o žemė, kurią dirba, liksianti jų nuosava — nebe ponų; kad tie, kurie žemės neturi arba turi labai mažą, gausią iš naujos valdžios tiek, kiek reikią (matai, esanti kokia ten nauja valdžia, geresnė, — ne rusų, bet mūsų krašto žmonių: toji naujoji valdžia vergais žmonėmis ir rūpinantis). Kunigas sakęs, kad ir rusų valdžia žadanti žmones paleisti, nebespausti, jau ir popierį tokį seniai išleidusi, tačiau tik taip žadanti, iš tikrųjų gi akis visiems norinti apdumti: nereikią jos klausyti, ja tikėti, bet reikią rinktis būriais ir visiems iš vieno vyt rusus iš savo krašto, nes jie tik esą mūsų neprieteliai, spaudžią ir skriaudžią žmones, persekioją mūsų tikėjimą ir kalbą. Tą patį ir ant šventoriaus, ir miestely girdėjęs, — visi apie tai kalbą; matęs ir tą popierį ne pas vieną. Žmonės esą sujudę, ir, nors tūlas iš to juokijasis, daugelis būtinai eisią, jeigu ne su šaudyklėmis, tai su šakėmis ir dalgėmis rusų vytų. Girdėjęs, kad jau daugely vietų sumušti rusai lekią iš mūsų krašto; kad ne tik gubernatoriai, pats karalius išsigandęs, nebežinąs, ką daryti...

Petras, tai pasakodamas, šluostės rankove nuo kaktos gausiai tekančių prakaitą

ir greitai alsavo. Jo akyse vėl užsidegė nesuprantama, ypatinga ugnis.

Juozapota, visa nustebusi ir ausis ištempusi, tylėjo ir klausė savo vyro. Daug jįsai nenugirdo, da daugiau nesuprato, bet vienas daiktas giliai jai galvon įsmego.

— Tai mum, Petriuk, iš tiesų nebereiks jau dvaran eiti? — paklausė vyrą. Ir nors jos akyse da klajojo abejojimas, tačiau tame balse suskambėjo nebeslepimas, skardus džiaugsmas.

— Nebereiks, — atsakė Petras ir, pats nesijausdamas, laimingai linksmai nusišypsojo.

— Ir žemė, kurią dirbame, bus mūsų.

— Mūsų...

— Ir dar daugiau gausma? Juk mes taip mažą jos teturim!

— Gausma ir daugiau...

— Dieve, kokie būsma laimingi!...

Ir Juozapota, iš džiaugsmo visa užkaitusi, laiminga ir graži, apkabino vyro kaklą...

— Ar žinai, kaip tada bus mums gera!

— kalbėjo jįsai tyliai, svajodama ir į jį glausdamos: — turėsma savo žemės, niekam nebevergausma ir dirbsma tik sau, sau!... Susilauksma vaikų... būsma nebe vieni... Ar žinai: tu įvaisysi sodelį, ir, kai paūgės vaikai, turėsma jiems vaisių ir uogų... Vaikams bus geriau, ir mudu laimingesni būsma...

Vyras klausė tų savo moteries svajonių ir pats tais svajojimais ėmė tikėti. Jam pradėjo regėtis, kad jįsai nebe neturtėlis pono vergas, bet jau laisvas ūkininkas, kurs turi pakankamai nuosavos žemės, turi paaugusius vaikus ir ramiai sau su jais ir su savo moterim gyvena... Ir tokį džiaugsmą savo širdy pajuto, kad norėjo pagriebti sėdinčią Juozapotą ir kelis kartus su ja po asla apsisukti. Bet, kažin ką atminęs, susitvėrė.

— Reikia eiti pažiūrėt, ką mūsų sodžiaus vyrai kalba, — tarė atsidusęs ir pasiėmęs kepurę.

— O ką, Juozaput, jeigu rusų valdžia nepasiduos? — paklausė ne tai rimtai, ne tai juokaudamas, atsigręžęs nuo durų.

Juozapota atsistojo, tarytum ko išsigandusi. Bet tuoju sučiaupė lūpas ir, žybtelėjus akim, netikėtai suriko:

— Vyti tuos rusus iš mūsų krašto, vyti! Ar atmeni, kaip anais metais mane kazokai buvo užpuolę? Kad ne tu ir tēvelis, būčiau pražuvęs...

Primintas kazokas visą kraują Petruai galvon suvijo. Žvilgtelėjo degančiom akim į moterį ir, sukandęs dantį, dusliu balsu tarė:

Išvysma juos, išvysma!... Išeidamas pro duris, stipriai suspaudė savo kumštį...

(Bus daugiau)

VILTIS

Mokslo, kultūros ir politikos žurnalas

Nr. 1 kovas 1949 m.

Galima gauti DIRVOJE 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Kaina 50 c. Paštu siunčiant — 55 c.

NAUJAKURIAI

SKUBIAUSIAS REIKALAS

Rugsėjo nebėr ko skaičiuoti... Iki kitų metų liepos 1 dienos liko tik devyni mėnesiai...

Kodėl tuos mėnesius skaičiuojame?

Todėl, kad tremtinių imigracijos įstatymo galia yra tik iki liepos mėnesio 1 dienos.

Niekas tikra nežino, kaip bus tada, bet gali taip atsitikti, kad tremtinių imigracija sustos, pasitenkinant tuo, kas per devesius metus suspėta įleisti... Niekas šiandien negali užtikrinti, kad neliks tenai ir tie, kurie jau turės dokumentus, bet nebus spėjami iki tos dienos įkelti koją į Amerikos žemę...

Štai kodėl reikia skubėti. Ar dar kartą turime kreiptis į senuosius Amerikos gyventojus lietuvių pagalbos šitame reikale?

Zinoma, kiek galima, — taip, bet didelę tos naštos dalį dabar jau gali ir patys naujakuriai ant savo pečių pasiimti.

Kiekvienas, jau nors šiek tiek įsikūręs naujakuris, irgi gali lygiai taip pat geras darbo-buto garantijas rašyti, kaip ir senieji.

Zinoma, jautrių amerikiečių lietuvių pagalba ir dabar reikalinga. Daugelis iš jų, sutvarę pirmuosius atvykusius, patys sako — dabar vėl galiu kam nors parašyti. Kvieskime, kalbėkime, kad kuo daugiau šitaip reikalą suprantančių būtų! Bet, kviesdami kitus, nesibaikykime ir patys savo čia turimos teisės panaudoti!

* *

Truputį nuostabu buvo pamąčius vieną iš naujakurių (berods, L. Šmulskio) straipsnį, kuriame jis įrodinėja, kad BALFas turi liautis rūpinęsi imigracijos reikalais, o apsiriboti tik ligoninių ir nedarbingųjų tremtinių šelpimu.

Tas reikalas, be abejo, yra labai svarbus, bet apleisti rūpinimąsi imigracijos reikalais kaip tik šiuo metu, kada taip skubiai reikia naudotis proga, būtų tikras nesusiartinimas. Gerai, kieno atvykimas "kaip sviesto pateptas". Ir tai, jei tik uoste nebūtų nei vieno lietuvių atstovo, jei atvykimas nebūtų uoliai sekamas, galime būti tikri, kad atsirastų šimtai nesusiartinimų, kurių dabar išvengiama.

Atimk tą pagalbą, — matytumėm, kiek būtų į dangų keršto šaukiančių balsų, kad žmonės taip apleido!

O kas būtų tais atvejais, kur susidaro kokios nors komplikacijos? Į ką gi žmonės kreiptųsi pagalbos, patarimo, jei ne į BALFą? Į organizacijas, su kuriomis kitas gal nei susikalbėti dar negali, ir kurioms lietuvių imigranto reikalas yra, šiaip ar taip, gana svietimas?

Ne, gerbiamieji, imigracijos reikalų rūpinimas nuo BALFo, ypač dabartiniame tos imigracijos įsibėgėjime, jokių būdu neatskirtinas.

Gal kas ir turėtų nusiskundimų, kad BALFas to ar kito dalyko neatlieka... Bet, matant dabar dirbamą darbą, vis dėlto reikia tik stebėtis, kaip jis ir tiek atlieka, versdamasis tokiomis, labiau negu kukliomis, lėšomis, kurias visuomenė suaukoja...

* *

Dabar BALFas paskelbė darbo-buto garantijų vaju. Ne visur visuomenė organizuotai atsiliepia į BALFo centro raginimus. Ką padarysi. Tad naujakurių pareiga yra ir organizuoti tai ir paskirai stoti į talką ir atlikti tai, kas turi būti skubiai atlikta.

Jei naujai atvykusiųjų jau yra šiuo metu apie 12-13 tūkstančių, tai iki šio rudens galo

vien iš jų turėtų išeiti darbo-buto garantijų ne mažesnis skaičius! O kadangi ir senieji amerikiečiai lietuviai prie to dar prisideda (mokėkime juos dar

kartą gražiai paprašyti, kad jie tai darytų!), tai dar yra galimybė atitraukti lietuvių apie du kart tiek, kiek jau yra atvykę.

Tik tą reikia skubiai daryti, kol vartų uždarymo diena ne visai čia pat! A. D. M-as

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Rugsėjo m. 6 d. laivu "General Sturgis" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Bruzgienė Konstancija — Watertown, N. Y.
Bukauskas Jonas, Magdalena, Kazys, Cicero, Ill.
Ezerskis Oza — Bismark, N. D.
Gasiūnas Juozas, Julija, Leonora — Chicago, Ill.
Jablonskis Leonas, Elena, Elena, Ni-jolė — Chicago, Ill.
Jakubonis Jurgis, Stasė — Rockford, Ill.
Jonušaitis Gryta, Oakville, Conn.
Milkintas Vytautas — Cincinnati, Ohio
Pažemėnas Kazys, Vytautas — Clark, Pa.
Petrauskienė Pranciška — Clark, Pa.
Rožnickas Edgaras, Ona, Lilija — Philadelphia, Pa.
Rutkauskas Jonas, Veronika, Grasydas, Margarita — Stamford, Ct.
Šlekys Petras — Newark, Ohio.
Stasiulis Marijona, Jonas, Antanas, Vladas, Stasys — Perkase, Pa.
Stasiulis Aldona — Brockton, Mass.
Staras Magdalena, Petras Waterbury, Conn.
Vieraitis Kęstutis — Baltimore, Md.
Plioplys Valentinas, Aldona, Saulius — Palos Park, Ill.

Rugsėjo 8 d. laivu "General Heintzelman" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Andrius Kazimieras — Bendl, Ill.
Čerkauskas Janina — Chicago, Ill.
Goteitas Antanas, Marija, Scitrius — E. Chicago, Indiana.
Kviecinas Alfonsas, Jadviga — Bronx, N. Y.
Markauskas Juozas, Konstancija, Irena, Ni-jolė — Cicero, Ill.
Matulevičius Anelė — Coloma, Mich.
Mičiulis Valentinas — E. Chicago, Indiana.
Mikolajūnaitė Marija — New York.
Murauskas Vytautas, Birutė, Danutė — Philadelphia, Pa.
Patlaba Stasys, Pranė, Laimutė — Chicago, Ill.
Petruškevičius Juozas, Bronė, Salomėja — Huntenberg, Ohio.
Račkauskas Eugenija — Chicago, Ill.
Radzius, Teklė, Regina — Chicago, Ill.
Ramančionis Leonas, Eleonora, Kęstutis — Brooklyn, N. Y.
Rasutis Petras — Chicago, Ill.
Sablinskis Benedikta, Marta — Cicero, Ill.
Slovikauskas Stasys — Portlond, Ore.
Sulaitis Marija, Vladas, Antanina, Vytautas, Angelika — Chicago, Ill.
Vitkauskas Česlovas, Elena, Andrius — Coloma, Mich.
Ugintas Rapolas — Phila., Pa.
Urbaitis Antanas — Dowagiac, Mich.
Urbutytė Bronė — Cicero, Ill.
Zemanitis Petras — Rochester, N. Y.
Žukas Antanas, Sofija — Chicago, Ill.

Rugsėjo 11 d. laivu "General Bal-lou" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Adomonis Jonas, Veronika — Bridge-water, Mass.
Bielskis Juozas, Aldona, Ona — Keenes, Ill.
Brazdionis Jonas, Ona, Elena, Viktorija — Orland Park, Ill.
Brazlauskaitė Ona — Canton, Mass.
Breimeris Feliksas, Eugenija, Irena, Antanas — Chicago, Ill.
Bylaitis Jonas, Dalia, Aušrinė — Chicago, Ill.
Dapšys Aleksandras, Pranciška, Rimtautas — Kenosha, Wisc.
Dimavičius Adolfas — Brooklyn, NY
Džiuvė Voldis — Chicago, Ill.
Edelis Romualdas, Marija, Tadas — Worcester, Mass.
Eimaitytė Elena — Worcester, Mass.
Girdžiūnienė Emilija, Arūnas — Chicago, Ill.
Girulienė Ona, Aldona — Brockton, Mass.
Gobis Jonas — Applegate, Mich.
Grikinaitė Julija — Kenosha, Wisc.
Guobaitis Vincas, Nadežda, Vincen-tas, Juratė — Howard Lake, Minn.
Jakštas Juozas, Vilhelmina, Liucija, Gediminas, Jurgis, Roma — Clarks-ville, Tenn.
Jankevičius Paulina, Pika — Chicago, Ill.
Januškevičius Regina, Kęstutis, Vy-tautas, Birutė — New York, N. Y.
Juozaitis Jonas — Elizabeth, N. J.
Jurevičius Povilas, Julija — Cicero, Illinois.
Kasiulaitis Petras — Chicago, Ill.
Kavaliūnas Jonas — Cincinnati, Ohio.

Kemeklytė Olga — New York, N. Y.
Kijauskaitė Ona — Hoboken, N. J.
Kurschus Iwan, Stanislava — Chi-cago, Ill.
Laužikas Petras, Adelė, Adelė — Woodbury, Conn.
Kučinskas Boleslovas — Chicago, Ill.
Markavičius Algirdas — Chicago, Ill.
Masilionis Adolfas — Midletown, Ct.
Mikėlėnas Jokūbas, Jonas, Katrė — Avon Lake, Ohio.
Miliūnas Kostas — Mankato, Minn.
Muschinskis Valentin — New York.
Paulikaitis Albertas — Collinsville, Illinois.

Peteris Jurgis, Janina, Viktoras — Cleveland, Ohio.
Petrušaitis Petras, Stasė — Leices-ter, Mass.
Polikaitis Bronius Almont, Mich.
Poškauskas Anielė, Aušrelė — Pa-terson, N. J.
Poškus Balys, Ni-jolė — Lemont, Ill.
Prasauskienė Petronėlė, Ona — Wor-cester, Mass.
Ramančiukas Antanas — Brooklyn, New York.
Šerepka Matas — Marlette, Mich.
Srugiėnė Vanda — Cedar River, Michigan.

Silvinskis Zefiras — Cicero, Ill.
Tusis Genovaitė — North Evans-vile, Ind.
Ubutis Algimantas — Cicero, Ill.
Ušelis Pranas, Juzefa — Midliothian, Illinois.
Vaicekonis Jonas, Ona — Phila., Pa.
Valaitis Antanas, Veronika, Anta-nas, Veronika, Petras, Juozas, Jurgis, Jonas — Amsterdam, N. Y.
Venckus Vladas — Linden, N. J.
Židonis Aleksas — Chicago, Ill.
Žilinskis Vladas, Eleonora — Water-bury, Conn.

Rugsėjo 10 d. laivu "General Tay-lor" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Adomaitis Jonas — Kew Gardens, New York.
Anuškevičius Marija, Mečislovas, Čes-lovas — Brooklyn, N. Y.
Araminas Bronius — Dayton, Ohio.
Bereika Pranas, Ona — Philips,Wisc.
Blinstrubas Vladas — Gilbertsville, Massachusetts.
Bubnyš Jurgis, Veronika, Algimantas — Kennan, Wisc.
Budrevičius Juozas, Zofija, Vitālis — New Haven, Conn.

Budvytis Kazys — Easton, Pa.
Ciplys Jurgis — Waterbury, Conn.
Czarkowska Stanislava — Chicago, Ill.

Dabkevičius Kazys, Zita, Kastytis — Evansville, Ind.
Dapkus Jonas — S. Boston, Mass.
Gasiūnas Jurgis, Viktorija, Dainora — Chicago, Ill.

Gradinskas Jonas, Ona — Knox, Ind.
Gumauskas Janina — Webster, N. Y.
Indrašius Jurgis, Ona — Baltimo-re, Md.

Kalvaitis Aadolfas, Emma, Liucija, Leonas — Coloma, Mich.
Kalmantas Mykolas — Chicago, Ill.
Kiškis Stasys — Dorchester, Mass.
Klausutis Gediminas — E. Syracuse, New York.

Klimas Anupras Stefanija, Rimgau-das, Dalia — Hudson, N. H.

Lobuckas Jonas, Zofija, Aldona — Brockton, Mass.
Leščinskas Jeronimas, Stasė — Bas-king Ridge, N. J.
Liormanas Raimundas, Stefanija — Philadelphia, Pa.

Martionis Vigilius — Pittsburgh, Pa.
Matekūnienė Emilija — Knox, Ind.
Markelis Justas — Philadelphia, Pa.
Matulaitis Alfonsas — So. Bostn.
Miliauskas Aleksandras — Tama-qua, Pa.

Motiekaitis Vladas, Teresė, Zita, Jur-gis — Detroit, Mich.

Palilionis Antanas — Chicago, Ill.
Penkevičius Julius, Albina, Vytautas — Webster, N. Y.

Praniskis Eduardas, Elena, Judita, Edmundas — Leonsville, N. Y.

Paškauskas Vytautas, Birutė, Mar-garita — Toledo, Ohio.
Radzikauskas Stasys, Juzefa, Petras, Paulina — Leesburg, Va.

Raudonis Stasys, Zuzana — Pitts-burgh, Pa.
Redikis Bernardas, Felicija, Lelita — Maspeth, N. Y.

Rozinskis Adolfas — Detroit, Mich.
Skibarja Benjaminas, Emma — Chicago, Ill.

Šniolis Vladas — Cleveland, Ohio
Šlepetys Vladas — Rochester, N. Y.
Steinskas Antanas, Teofilė, Danutė, An-gela — Philips, Wisc.

Šumskis Vladas — Brooklyn, N. Y.
Svelnis Jonas — Chicago, Ill.
Tumulionis Petras, Jonas — Cha-zy, N. Y.

Tonkūnas Mykolas, Ona, Ritonė, Al-gis — Waterbury, Conn.

Titas Petras, Marija, Veronika, Ma-rirja, Mykolas, Peter, Gediminas — Rome, Ohio.

Triukas Jeronimas — Waukeegan, Illinois.
Tomaitis Augustas — Chicago, Ill.
Vaišnoraitė Emilija — Waterbury, Ct.

Vaitkus Pranas, Bronė, Algirdas, Joa-na, Romualdas — Chicago, Ill.
Vaišvilė Borisas, Terezija, Povilas, Rasa — S. Boston, Mass.

Vikaruskas Juozas — Chicago, Ill.
Vilimas Liudas, Kotrina, Viktoras — Rochester, N. Y.
Walachowich Erna, Erika — Brook-lyn, N. Y.

Zalėpūga Leonas — Stefan's Point, Wisconsin.
Žilinskis Jonas, Antanina — Tabor Farm, Sodus, Mich.

Tėvynės mylėtojams

Prašu Tėvynės Mylėtojų Draugijos narių ir visų kultūrininkų dėmesio.

Vasara ir atostogos baigiasi, netrukus kris medžių lapai, sulauksime rudens ir žiemos niūrių vakarų. Pasibaigus gegužinėms, vasarinio laikotarpio malonumams pajūryje, prie ežerų ar žaliuojančiuose laukuose bei pievose, reikia rengtis rudens sezono kultūrinei veiklai. Reikia rasti kitą sritį laisvu laiku susižavėti, maloniai lietuviškame po-buvyje valandėlę praleisti.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos narių veikla praityje kultūrin-guose pobuvuose buvo sėkmin-ga ir naudinga. Todėl prašu visų TMD kultūrininkų ir ben-dradarbių vėl pasirūpinti šio ru-dens ir žiemos laiką šnaudoti mūsų tautinės kultūros veiki-mui kolonijose.

Kur galima, prašu rengti koncertus, vaidinimus, arbatė-lės su paskaitomis ir meninėmis programėlėmis.

Susitartinkim su jaunalietu-viais

Tėvynės Mylėtojų Draugijos nariai — kultūrininkai, prašu atkreipti jūsų dėmesį į atvyku-sius jaunalietuvių iš tremties, susipažinti su jais, supažindinti juos su mūsų kultūrinės draugi-jos kilniais kultūriniais tikslais ir idealais. Visų mūsų parei-ga kviesti naujuosius ateivius lie-tuvius ir TMD rengiamus po-buvius ir TMD narių susirinki-mus.

Jie daugumoje tinkami mūsų draugijai žmonės, jie turi atsi-vežę iš tėvynės meninius talen-tus, akedeminius mokslus, turi lietuvišką taurumą, tobulą lie-tuvišką kalbą, mes daug nuo jų išmoksime, galėsime jųjų talen-tus, žinias panaudoti mūsų vi-suomenės ir mūsų draugijos naudai ir garbei. Tuomi mes sudarysime sąlygas ir jiems pa-žinti mus ir įsijungti į mūsų kultūrinį gyvenimą. Bet mūsų pareiga parodyti jiems mūsų širdis, pakviesti juos susipa-žinti su mumis.

Kitas svarbus reikalas stovi prieš mus, tai

dr. V. Kudirkos 50 metų mirties sukaktis

Šiais metais lapkričio 16 d. sukaks lygiai 50 metų, kaip am-

žinai užmerkė savo akis dr. Vincas Kudirka, autorius mūsų tautos Himno, VARPO kūrėjas, redaktorius, vienas iš žymiausių mūsų rašytojų, muzikas ir gy-dytojas, didysis Lietuvos patrio-tas.

Visų mūsų, amerikiečių lie-tuvių, pareiga minėti šią su-kaktį, tinkamai pagerbti a. a. dr. V. Kudirką, šia proga įver-tinti jo nuopelnus mūsų tautai. Tad nepraleiskime progos, su-

renkime atitinkamus paminėji-mus, pakvieskime kolonijų lie-tuvius, jų draugijas, klubus ir parapijas prisidėti, dalyvauti mi-nėjime dr. V. Kudirkos 50 m. mirties sukakties.

Kviečiu visus TMD skyrių vadus ir narius į kultūrinės ir organizacinės veiklos plėtojimo talką rudens ir žiemos laiko-tarpui.

Walter M. Chase,
TMD Pirmininkas

ŠIS TAS APIE DAUGUVIETĮ

Komunistų laikraščiai daug rašo apie senesni mirusį Bo-risą Dauguvietį, jį be galo ir be krašto garbindami ne tik už buvusius, bet ir nebuvusius nuo-pelnus bolševizmui.

Visiems, bent šiek tiek Dau-guvietį pažinusiems, tos pagyros gana juokingos, kadangi Dau-guvietis nebuvo idėjinis bolše-vikas, bet tik gabus ir net įkyrus pataikūnas kiekvienai valdžiai.

Kadangi bolševikai lietuvių tarpe beveik neranda idėjinį talkininkų, tai ir griebiasi gar-binti tokius pataikūnus. Tik neinformuotiems žymus Lietuvos teatro žmogus pasidarė tikru bolševizmo kovotoju...

F. Antanaukas, bandydamas painformuoti nežinančius. AME-RIKOJE rašo straipsnelį "Tai netiesa", kuriame pabrėžia, kad Dauguvietis, priešingai komu-nistinių laikraščių tvirtinimui, kaip tik ir vokiečių okupacinei valdžiai labai pataikavo.

Tos informacijos papildymui reiktų dar pridėti, kad Daugu-vietis ne tik bolševikų paliktus "sovchozus" vokiečiams admi-nistravo (pirma ties žagare, paskutiniomis metais ties Plun-ge), bet tą darydamas pataika-vo jiems taip, kaip niekas kitas.

Visa eilė lietuvių, ypač agro-nomų, buvo priversti adminis-truoti dvarus, bet daugumas iš jų net vokiečių kalbos tyčia ne-simokė, stengėsi nuo vokiečių administracijos ūkio produktus nuslėpti, stengėsi, kiek galima daugiau tais produktai lietu-viams padėti. Tuo tarpu Daugu-vietis:

1. Prieš kiekvieną vokiečių iš-tolito įsistatęs ir ranką iškišęs, savo, visada užkimusiu (kaip jis pats sakydavo — pragertu), bet vis dar dideliu balsu šauk-davo "Heil Hitler", nors vokie-čiai iš lietuvių to nereikalau-davo ir kai kurie net nemėgdav-o, kam ne vokiečiai "šventva-giškai" vartoja "vokišką" pa-sisveikinimą.

2. Su savo viršininkais vokie-čiai stengdavosi būtinai kalbėti vokiškai, nors mokėjo labai blo-gai. Vienas iš jo viršininkų — Lietuvos vokiečiai, mokėjęs lie-tuviškai lygiai, kaip ir vokiškai — neiškęsdamas ir net nesu-prasdamas Dauguvietio vokiško žargono, kartą pasakė: "Ponas Dauguviet, kalbėkim geriau lie-tuviškai!"...

3. Prieš lietuviškai nemokan-čius karininkus, negalėdamas jiems daug ką pasakyti, papū-giškai kartodavo: "Ik lybe deit-se, ik lybe štagiuter!" (Tai turėjo reikšti: "Aš myliu vo-kiečius, aš myliu valstybinius dvarus"). Kur nemylės, kad gy-veno juose, kaip inkstas tau-kuose!

4. Iš savo valdomų dvarų ne tik lietuviams nepadėdavo (nors galėjo taip, kaip ir kiti), bet stengėsi visus produktus ati-duoti vokiečių valdžiai kuo pil-niausiai. Kiek nusukdavo, tai tik savo reikalams ir... asme-niškoms dovanoms apygardos valdžios ir dvarų administraci-jos viršininkams — vokiečiams, kad įsigytų daugiau jų malonės.

5. Retai kur dvarų darbinin-kai vokiečių okupacijos laikais

taip keikė administratorius, kaip keikė Dauguvietį, nes jis buvo ne "liaudies žmogus", o tikriausias "išdykęs ponas", ku-ris savo keistais prasimanymams patenkinti visiškai nesi-skaitė su darbininkų vargu.

6. Kas žinojo Dauguvietio el-gesį vokiečių laikais ir patyrė, kad jam nepavyko pabėgti, visi buvo įsitikinę, kad jis dabar tai jau tikrai yra vienas iš pir-mųjų kandidatų į viešas kar-tuves. Ir, žinoma, visi labai nu-stebo išgirde, kad Dauguvietis sugebėjo dar vieną kartą pa-keisti kailį (O juk viso būrio teatro aktorijų tarpe, atsidkaupęs ir mušdamasis savo dideliu kumščiu į didelę krūtinę, nie-kam to nereikalaujant, šaukė: "Dabar tai jau tikrai paskutinį kartą kailį keičiu! Aš nevertas daugiau peržengti šitos me-senstovės slenkstį, tik tegul man leidžia dar gyventi!"). Kai Dauguvietis vėl pas bolše-vikus iškilo, kiekvienas galėjo pasakyti: "Štai kur kailio mai-nymo talentas!"

F. Antanauko informacijos apie Dauguvietio šeimos dalį ir-gi ne visai tikslios (ypač į Lie-tuvų grįžusios dukters istoriją, kuri buvo ištekejusi ne už pran-cūzo, o už bolševikų dezertyro gruzino Berešvilį, kurį laiką tarnavusio prancūzų kariuome-nėjų). Bet šiuo atveju tai ne-reikšminga.

NEPAPRASTAI SUN-KI BELGIJOS LIETU-VIŲ PADĖTIS

Prieš porą metų į Belgiją an-glių kasyklų darbams išvyko apie 1,000 lietuvių. Vyktant pasirašė nustatytos formos su-tartis, iš kurių atrodė, kad bus galima pakenciamai įsikurti ir gyventi. Bet kai nuvyko, sutar-čių visiškai nebuvo paisoma ir susidarė tokios sąlygos, kokių niekas nesitikėjo.

Todėl, atidirbę nustatytą lai-ką, daugumas pasiprašė atgal į Vokietiją, kad iš čia galėtų ke-liauti į kitus kraštus. Deja, nors anksčiau tai ir buvo pažadėta, dabar aiškina, kad iškeliauv-sieji į Belgiją prarado DP tei-ses ir dabar jiems niekas nieko padėti negali...

Kadangi panašiai, kaip lietu-viai, yra paliesti ir kiti tau-tybių asmenys, tai pagrįsti skundai pasiekė ir IRO centrą. Paskutinioje konferencijoje ties Belgijon išvykusių DP klausimu buvo sustota, bet nieko konkre-taus nepadaryta. Tikimasi, kad sekančioje IRO konferencijoje, kuri įvyks spalio mėn. Ženevoje (Šveicarijoje) šis klausimas bus iš naujo iškeltas. Visos tauty-bės šiuo metu renka medžiagą, kuri pavaizduos, kaip Belgija su DP žmonėmis pasielgė.

Čia dar tenka pažymėti, kad į Belgiją daugumoje vyko labai darbštūs žmonės, kurie manė greičiau galėsį susitvarkyti pa-čioje Europoje ir sulaukti atei-nančio išlaisvinimo. Deja, išėjo kitaip.

LIETUVIO atstovas Ameriko-je — St. Nasvytis, 4579 W. 157th St., Cleveland, Ohio. Pre-numerata mėnesiui 50c.

PARAMA, NAUDA IR GARBĖ!

Tai yra trys dalykai, dėl kurių patariama būti Lietuvių kalbos vadovo garbės prenumeratoriams

1. Parama.

Garbės prenumeratorių bus parėmęs vienas iš svarbiausių darbų, kurie dabar yra daromi mūsų tautos kultūrai apsaugoti.

2. Nauda.

Garbės prenumeratorių gaus Lietuvių kalbos vadovą, išspausdintą ant geresnio popieriaus, gražesnį ir patva-resnį.

3. Garbė.

Garbės prenumeratorių vardai, gražiai išspausdinti pa-čiame vadove, nuolat bus prieš visų mūsų kalbos bran-gintojų akis.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO GARBĖS PRENUMERATO-RIUM BUS KIEKVIENAS, KAS TUOJAU NUSIŪS LEIDĖJŲ GENERALINIAM ĮGALOTINIUI DEŠIMTĮ AR DAUGIAU DOLERIŲ, PAREIKŠDAMAS, KAD TAI VADOVUI PAREMTI.

Dešimts dolerių ištikrųjų yra tik nebrangi tokios knygos kaina!

Siųskite šiuo adresu:

Mr. J. Audėnas,
14 Townsend St., Boston - Roxbury, Mass.

\$ 100,000,000!

Skačiuoja, kad lietuviai Amerikoje yra sudėję 100 milijonų dolerių lietuviškoms bažnyčioms statyti, lietuviškoms parapijoms įsteigti. Tai yra tik į turta sudėti pinigai, neskaitydami nuolatinių aukų, sudedamų per pamaldas lietuviškoms bažnyčioms bei kitoms prie lietuviškų parapijų veikiančioms įstaigoms palakyti.

Jeigu lietuvių Amerikoje yra ar buvo ir visos milijonas, tai vistiek išeina po \$ 100 nuo galvos, didelės ir mažos, tikinčios ir netikinčios... Ar kokiam nors kitam tikslui lietuviai yra tiek aukoję?

Iš to sprendžiant, būtų galima daryti išvadą, kad lietuviai labiausiai brangina religiją.

Bet, jeigu tai būtų tik religijos branginimas — kam būtų buvę rūpinamasi steigti lietuviškas parapijas? Juk katalikybė visų vienodą, visose bažnyčiose amaldos laikomos lygiai visiems nesuprantama lotynų kalba... Vien tik religiją branginant, tuos dolerius buvo galima suaukoti bendroms bažnyčioms, bendroms parapijoms — argi ne tam pačiam Dievui būtų garbė?

Platus lietuviškų uparapijų išsiakojimas rodo, kad pinigų ir triušio aukotojai siekė dar kažką ir daugiau, negu vien religinių reikalų patenkimo. Lietuviai Dievą garbindami norėjo drauge ir lietuviškas pasilikti!

Jie norėjo čia giedoti "Sventas Dieve", "Pulkim ant kelių" visiškaip taip, kaip giedoję toli palikto tėvynėje. Jie norėjo bent bažnyčioje pasijusti taip, kaip Lietuvoje.

Dar daugiau, jie norėjo ir mokyklų, kuriose jų vaikai galėtų išmokyti to brangaus mokslo, už kurį daugelis iš jų pergyveno didžiausius pavojus ir turėjo savo gimtąjį kraštą apieisti — tai yra, lietuviško rašto... Ir įsteigė tų mokyklų nemažą, sudėjo tam pinigų...

Kas iš to?

Kas iš to išejo? Ne visai gerai išėjo, jeigu šiandien spaudoje skelbiamos anketos, konkursiniai straipsniai su tikslu išsiaiškinti, kaip išgelbėti lietuvių lietuvišką supratimą Amerikoje.

Kodėl šiandien prireikė tuo klausimu taip susirūpinti? Tai reiškia, kad lietuviškos parapijos, į kurias lietuviai čia sudėjo kelerioji didesnius kapitalus, negu kur kitur, ir kurioms sukurti kelerioji daugiau darbo, nei kur kitur, ne visur atliko savo uždavinį lietuviškumo palaikymo srityje...

Ne bažnyčios čia kaltos, ne tikėjimas kaltas, tik kalti tie kurie kunigai, kad jie savo laikui matomai per daug nuolatidus buvo lietuviškumo reikale. Kalti tie, kurie nesuprato, kad lietuvišką supratimą jie apiešdami tarnauja ne tikėjimui, ne bažnyčiai, o tiksliai svetimam nacionalizmui ar net sovinizmui.

Ten, kur lietuviai kunigai buvo ir tebėra tautiškai susipratę lygiai taip, kaip yra tautiškai susipratę lenkai, italai, prancūzai ir ypač airiai kunigai, ten lietuviškos parapijos ir šiandien tebėra lietuviškumo palaikymo židiniais, ten ir šiandien lietuvis bažnyčioje jaučiasi, kaip pas save.

Bet daug kur lietuvių uždirbtas pinigais bažnyčiose jau kartojasi ta pati istorija, kaip kadaise Lietuvoje, kur kunigas įtikinėjo parapijiečius, kad Dievas nesupranta "mužiškų" kalbos... Kad gėda yra tą kalbą vartoti... Kad ji nereikalinga...

Yra dar skaudesnių dalykų. Lietuvių uždirbtas pinigais patstatytos puikios bažnyčios jau nebe lietuvių — jau kitiems atiduotos, o lietuviams pasaky-

ta — jei norite turėti savo bažnyčią, tai pasistatykite... Ir stato... Tik ar ilgam...

Turto teisė...

Lyg ir nepritiktų kalbėti apie pinigą, kai kalbama apie religiją... Bet visame pasaulyje, juo labiau Amerikoje, paprastai žiūrima, kad turtas, paskirtas tarnauti kuriam nors tikslui, nebūtų naudojamas kitokiems ar priešingiems tikslams.

Jeigu kas mirdamas testamente užrašo savo turta universitetui, tai rodo neleidžiamą tą turta sunaudoti, sakysim, ginklų fabrikui statyti...

Lietuvių sudėtasai šimto milijonų turtais lietuviškoms bažnyčioms kurti taip pat yra turas skirtas tam, o ne kitam tikslui. Kaip suprasti, jeigu tas turtas imamas naudoti ne lietuviškumui palaikyti, o jam slopinti? Kas čia piktnaudžiauja patikėta turta?

Yra tokia tvarka, kad bažnytinis turtas yra valdomas ne pačių parapijiečių, kurie jį sudėjo, bet vyskupijos.

Tos tvarkos tikslas yra suprantamas. Bažnyčia negali būti dalininku bendrovės nuosavybės, kaip kokia nors salė, teatras ar dirbtuvė. O kas gi būtų, jeigu laikui bėgant parapijiečių nusistatymas pasikeistų ir jie sugalvotų savo bažnyčiai naudoti kitos tikybės pamaldoms, arba padaryti iš jos teatrą ar sandėlį? Argi nebūtų panašus atsitikimas su Clevelando Lietuvių Sale, kada ji keletą metų buvo uždaryta lietuviškiems reikalingam?

Galima sutikti, kad pinigų sudėję parapijiečiai nėra verti pasitikėjimo, kad jie gali sugalvoti savo turta panaudoti ne tiems tikslams, kuriuos pradžioje numatė. Bet tada ir tie, kurie imasi tą turta nuosavybiškai tvarkyti, irgi turėtų jausti pareigą tą turta naudoti tik tam pačiam tikslui, kuriam jis skirtas. Jeigu lietuviai steigia lietuvišką parapiją, tai ne tam, kad jų lietuviškumas, jų kalbą būtų niekinama, kaip... nereikalingas dalykas!

Kada vieni kovoja...

Popiežius Pijus XI Lietuvą vadina katalikybės tvirtove šiaurinėje Europoje.

Minios lietuvių, senų ir mažų, užkaltauose gyvulinuose vagonuose vežami į Sibirą neatškiriamai gieda "Marija, Marija" ir "Lietuva, tėvyne mūsų"...

Paskutinis Lietuvos vyskupas jančij už Lietuvos laisvę... jungiasi prie partizanų, kovos...

Kunigas ištrėmė šaukia — neatimkite iš mūsų lietuviškumo, j mūsų kraują jaugusio, nes tai atimdami, jūs ir Dievą mums atimtumėte! Bet mes verčiamės į katakombas eisime, o neišsilausime nei vieno, nei kito!

Tuo pačiu metu čia lietuvių pastangomis pastatytoje bažnyčioje lietuvis kunigas ir dar lietuviškais žodžiais... "tėviškai" moko, kad lietuvių kalba čia neberekalinga, nėra būtino reikalo jos ir mokytis... Galite, žinoma, mokytis, aš leidžiu, bet be reikalo varginatės...

Argi tai nėra piktnaudojimas bažnyčios, skirtos ne tik lietuviškam vardu nešioti, bet ir lietuviškai dvasiai išlaikyti? Aš nežinau priemonių kovai su tokiu piktnaudojimu. Aš tik konstatuoju, kad tai yra negerai. Ne tik negerai, bet visai blogai! Nereikėtų stebėtis, jei išsipildytų ano kunigo iš tremties baiminimasis: atimsite iš mūsų galimybę mums savoj, suprantamoj dvasioj su Dievu bendrauti, drauge atimsite iš mūsų ir patį Dievą...

Mintys apie... "nereikalingus" dalykus Visokių minčių ateina į galvą, kai girdi lietuvių bažnyčioj

lietuvių kunigą iš sakyklos aiškinantį, kad lietuvių kalba Amerikoje nereikalingas dalykas, nes čia daugumas kalba tik angliškai ir ta kalba reikalingiausia...

Manau sau — o, pavyzdžiui, katalikybė tokioj Japonijoje reikalinga ar ne? Juk Japonai tūkstančius metų gyvena be katalikybės ir katalikybė ten dar svetimesnė, negu lietuvių kalba Amerikoje... Kam tad misioneriai nuolat vyksta į ten katalikybės platinti, kam daugelis iš jų net gyvena už tai paaukojo, kam čia tad mūsų bažnyčiose renkamos aukos tam tikslui?

Pagaliam, galvoju sau — tai gal ir pačioj Amerikoje katalikybė nereikalinga, nes juk, jeigu jau taip prisilaikyti prie daugumos, kaip kunigas pataria, tai dauguma čia ne katalikai...

Kažin, ar pagalvoję tas kunigas, kur vedą jo logika?

Kodėl bažnyčia turi bėgti nuo lietuvių?

Lietuvoj, ypač sunkesniais jos laikais, bažnyčiaėjo kartu su gyvenimu. Ir mėgo lietuvis ją, irėjo į ją džiaugsmo ir liudėsio valandomis. Gal ne visuomet ji buvo labai puošni ir didinga, bet sava, brangi ir miela. Ir tremtyje bažnyčia daug kartų buvo paguoda mums ir kaip žmonėms ir kaip lietuviams.

O juk Amerikoje daugelis bažnyčių lietuviams buvo "priegloba ir stiprybė". Daugelyje lietuvių širdijų jos išgelbėjo ir tikėjimą ir lietuvišką supratimą.

Tam tikslui lietuviškų parapijų kūrimu rūpinosi šviesūs kunigai A. Burbas. Dėl to prie jo darbo prisidėjo net garsūs laisvamanis J. Šliupas...

Galime būti tikri, kad didesniąją dalį to šimto milijonų dolerių lietuvių sukrovė į katalikškas bažnyčias tik dėl to, kad jos žadėjo būti lietuviškomis.

Ir štai, vis dėlto, laikui bėgant atsirado bažnyčių, kuriose tas pažadas nebeįsilaikomas, kurios bėga beveik nuo visko, kas lietuviška...

Kodėl taip daroma? Kodėl mums tenka atsidurti vien lietuvių sausakimais pripildytoj bažnyčioj, kur vengiama pamiršti, jog rugsėjo 8-oji diena yra ne tik katalikų religinė, bet ir lietuvių tautinė šventė? Kodėl tokioj bažnyčioj bijoma viešai laikyti pamaldas už Sibire kėnciančius ir nukankintus lietuvių? Kodėl? Ar tai pakenktų katalikybei? Ar tai susilpnintų ir pažemintų tikėjimą?

Priešingai, kai bažnyčioj pajuntame ignoravimą to, kas mums skaudu, kas mums šventas ir brangu, tai mes jaučiame, kad bažnyčia nuo mūsų lyg "tyčia tolinasi, nuo mūsų šalinasi, vengia motiniškai į mūsų akis pažvelgti. Mums pradeda atrodyti, kad ne tik mūsų kalba, bet ir mes patys jai neberekalingi...

Plyšiai, ar konstrukcijos klaidos?

Laimei, dar ne visos lietuvišką vardą nešiojančios bažnyčios yra apimtos tokios lietuviui svetimos ir atšaldančios dvasios. Bet, nelaimei, jau ir nebe viena tokia sutinkama. Šiandien, kada gyvai svarstomas klausimas, kaip palaikyti lietuviškumą svetimos šalys gyvenančių lietuvių tarpe, verta atkreipti akį į patį didįjį pylimą, kurį lietuvių savo rankomis supylė, tikslu atremti svetimybų bangas, besiveržiančias lietuvių užlieti ir nuskandinti... Ir didelis kils klausimas — ar šiame pylime yra tik plyšiai, kuriuos galima užkamšyti, ar gal pačiuose pagrinduose yra konstrukcijos klaidų?

Ona Vildienė, didelė senovės dainų žinovė, žinoma Clevelande virėja. Šis paveikslas Tautos šventės proga įdėtas į CLEVELAND NEWS su parašu: "Ona Vildienė verda lietuviškus barščius."

LINKSMI IR LIŪDNI NUOTYKIAI

iš pirmos balševikų okupacijos Lietuvoj.

1940 m. birželio mėn. Lietuvą užplūdę išbadę raudonarmiečiai puolė į krautuves pirkti maisto. Į vieną mėsos krautuvę įeina raudonarmietis ir klausia:

— Ar galiu gauti svarą dešros?

— Taip, gali gauti, — atsako pardavėjas.

— O gal galiu gauti du?

— Galite gauti ir du.

— O gal galiu gauti ir keturis?

— Rankas trindamas klausia raudonarmietis.

— Žinoma, galite gauti ir keturis, — šypsodamasis atsako jam pardavėjas.

— Tai prašau duoti man aštuonis svarus!

Pardavėjas atsvėrė jam aštuonis svarus dešros ir jis sumokėjęs išėjo.

Po dviejų dienų, tas pats raudonarmietis užėina į tą pačią krautuvę ir nustebežiūri, kad dešrų kabo ne mažiau, kaip ir pirmą kartą.

Tada jis apsidairo aplink, ar nėra ko iš savųjų, ir sako:

— Aha, aš dabar suprantu, Lietuva yra mažoji Amerika.

Kitas raudonarmietis užėina į krautuvę ir mato, kad ūkininkai perka ratams tepalą, vadinamą "taotas".

Raudonarmietis paprašo, kad ir jam duotų vieną svarą. Pardavėjas atsveria jam svarą tepalo, supakuoja į dėžutę ir jis apmokėjęs išeina.

Išėjęs iš krautuvės, atsidėgęs dėžutę ir su pirštu pakabinęs truputį įdėda į burną, bet greit išspiauna lauk. Pakabina dar kartą iš kito krašto dėžutės, ir vėl tas pats.

Žmonės žiūri ir šypsosi

— Kas čia yra? — pagaliam klausia raudonarmietis.

— Ratams tepalas, — atsakė netoli stovėję ūkininkas.

— O ar galiu aš juo tepti batus?

— Žinoma, kad gali!

— Tai gerai. — Išdėjo dėžutę į kišenę ir nuėjo.

Vargšas galvojo, kad tai medus ar uogienė...

Raudonosios armijos karininkai 1940 metais parsikvietė ir savo žmonas, kurias lietuviai tuojau praminė "katiušomis".

Tos irgi puolė į krautuves drabužių pirkti. Joms labai patiko naktiniai moterų marškiniai, gražiai išpuošti įvairiais mezginiais ir išsiuvinėti.

Labai daug juoko buvo, kai jos pasirodė su tais marškiniais. Kauno ir Vilniaus teatruose. Mat jos, vargšės galvojo, kad tai ne marškiniai, o puošnios suknelės...

Vilniuje viename bute gyveno bolševikų kapitonas su žmo-

10,000 mylių kelionė

Rašo

J. V. VALICKAS

(Tęsinys iš pereinio numerio)

Pasilinksminimas iš bėdos

restorane iki trečios ryto...

Nebuvo taip jau labai blogai. Viešbučio restoranas buvo pilnas daugiausiai tokių pačių keičiauninkų, kaip ir aš. Daugumas iš jų buvo amerikiečiai, bet su tikau ir 4 argentiniečius, du kanadiečius, vieną kitą iš Venecijos, Cubos ir tt.

Tokioj vietoj bematant susimezga pažintys, pasipasakojimai, kas man ir buvo visų įdomiausia. Žinoma, kalbėjau tik ne su amerikiečiais, kurie juk man ne daug ką nauja pasakytų.

Trečia valanda netruko ateiti.

Nors kambarį norėjau gauti tik iki 10 valandos ryto, bet pasikait vis vien už visą parą, tarytum aš būčiau jį iš vakaro užmėgęs. O juk tam, kuris anksčiau išvažiavo, juk irgi nepadarė nuolaidos. Reiškia — už tą pačią naktį iš dviejų mokesčių ima! Bet kada kambarys iš viso tik vienas, o kandidatų į jį — gal net keliolika, tai negi ginčysies...

Galų gale vis tiek taip išėjo, kad pasilikau visą parą ilgiau, negu buvau numatęs...

Kaip meškeriojotus meškerioja!

Kai 10 val. iš ryto jau buvau besirengiąs toliau važiuoti, viešbučio koridoriuje pamačiau skelbimą:

"Meškeriokite dėl sporto ir laimikio! Išnuomojame meškeres ir aprūpiname leidimais. Viskas pigu. Užtikriname, kad surasite žuvis."

Sužmėję ir mane pgrunda pameškeriotoi. Buvo ir daugiau tokių. Apšiginklavę meškerėmis, vadovavo vedami nuėjome prie nedidelio prūdo. Vanduo skaidrus, matyt smėlėtas dugnas, tik nematyt žuvų...

O vadovas tvirtina, kad šitoj vietoj tikrai žuvų yra. Jis pabėrė į vandenį kažkokių trupinių ir liepė gerai žiūrėti. Tikrai, geras įsižiūrėję, pamatėm besisukiojančias kelias žuvis: nemazgus, gal po kokį trejetą svarų!

Pakilo visų nuotaika, tik tvarkom meškeres, tik maunam slikskus ant kabliukų...

Užmetėm ir laukiam. Nieko. Laukėm dar. Apie 10 meškerių, o žuvis vis nei vienos... Kai kurie pradeda nerimauti. Vadovas davė užduotį ant kabliukų kažin kokios tešlos. Bandom ir su ja — vis nieko. Laukėm laukėm, tik pusėtinai išalkom, o žuvis kaip nei taip nėra...

Tai ir pakilom, išalkę, be žuvis. Kai visi nuolė kiek toliau, grįžau ir nuritinau nuo kranto žmogaus galvos didumo akmenį tiesiai ant tų žuvų — žinokit, vadinas, kad mes nepatenkinti! Palaukiam, ligi nusistos vanduo. Kažkodėl įsinorėjau pamatyti, kur guli mano įmestas akmuo. Ogi žiūriu — ne tik akmuo guli, bet ir tos pačios žuvis tebeplaukia! E, brolyčiai, manau sau, čia su tom žuvelėm kažkas ne taip, kaip visur. Dar nebuvau matęs tokių žuvų, kuriuos nuo tokio akmens plumpterėjimo nepabėgtų!

Bala jas žino: ar jos ten priristos, ar kuris galas... Bet, vienu žodžiu, čia jau taip sutvarkyta, kad su meškere tų žuvų nepagausi. Tik dabar supratau ką reiškia skelbimo užtikrinimas, kad žuvų "rasite". Na, argi mes jų neradom, ar nematėm? Matėm, o kad pagausim — tokio užtikrinimo juk nei nebuvom! Vadinas, čia ne žuvis, o pačių meškeriotojų, arba jų pinigų meškeriojimas...

Nieko nesakiau kitiems, apie šį savo atradimą. Kam žmonėms nuotaiką gadinti... Nepagausim (Perkelta į 7-tą pusl.)

kalbėjo apie kultūringumą. Vis gyvėsi, kad sovietuose viskas labai kultūringa.

Vieną pavakari tie du vyrukai užsadarė į "kabinėtą" (toiletą). Namuose buvo tik šeimininkė ir tarnaitė. Girdi, vandenį tik nuleis, palauks kiek, ir vėl leidžia... Klausio ir galvoja, kas ten galėtų būti, gal šos sugedo? Neiškentusi, praveria duris ir mato — vienas vyrukas, pasilenkęs ant "gerojo indo" plauna galvą, o antrasis jam patarnauja, traukdamas vandenį... Šeimininkė iš nuostabimo net šūktelėjo, o vienas iš vyrų gana apypikčiai pareiškė:

— Ot čia pas jus visgi ne visai kultūringai įtaisyta. Vanduo turėtų visą laiką tekėti! O čia — patrauki, tai iš karto šliūksteli daug vandens ir vėl nėra, vėl reikia laukti!... Ir iš viso likti daugiausiai 3 rubliai 60 kapeikų. Bet labai greit viskas pabrango ir sviestas pakilo iki 7 rublių, o vėliau ir daugiau.

Papasakojusi apie laišką, rusė išvyniojo siuntinį ir pasirodė iš kelias dienas vengė ką nors kalbėti.

Bet tas linksmas atsitikimas liūdnai pasibaigė. Tarnaitė neįskentė nepapasakojusi tos istorijos kaimynams, pas kuriuos tuojai gyveno rusų kariškiai ir kitokių pareigūnų. Gandas pasiekė NKVD ausis...

Staiga tie ruseliai išsikraustė. O sekančią naktį areštavo to būto šeimininką ir jo žmoną...

Tarnaitė, niekad negalvojo apie jai gresiantį pavojų, pasiilko bute ir stengėsi, kaimynų pagalba, saugoti šeimininkų paliktą turta. Bet už poros dienų atvyko mašina ir pasiėmė tą mergaitę "tardymui", iš kur ji jau nebegrižo...

To būto šeimininkai, prasidėjus karui, iš Kauno kalėjimo išsilaivino, o tarnaitės likimo niekas nebesužinojo...

Kaune viename bute buvo apgyvendinti du rusai kariškiai. Ką tik apsigyvenę labai daug

10,000 mylių...

(Atkelta iš 6-to pusl.)

vom, tai nepagavom, bet šiaip sau laiką maloniai praleidom. O ir kaštavo nebrangiai — po kokią pusdolerį. Žinoma, tą pačią dieną daugiau meškeriojotų jau neatsiras, bet kitą dieną čia bus jau kiti keleiviai, jų tarpe ir vėl atsiras tokių, kurie eis su viltim į paprūdę ir grįš manydami, kad... tik šiandien tokia nesekmė...

Mano "senis" ištvermingesnis už "jauniklius"!

Vakare turėjau progos susitikti su policijos inspektorium, iš kurio gavau labai gerų patarimų, kaip persiristi per tuos aukštuosius kalnus. Iš jo patyriaus, kad kalnai tęsis nuo Tamazunchale ligi Pachuchos miestelio, apie 300 kilometrų.

Svarbu išvažiuoti apie 10 valandą, kada pradeda pakilti rūkas, ir pasistengti pravažiuoti kalnus dienos metu, kadangi naktį važiavimas labai pavojingas; per tuos 300 kilometrų yra apie 3,200 visokių užsisukimų, kelias neplatus, užtvaryti retai kur yra, taigi daugumoj vietų kelias nugarmėti į bedugnę visiškai atviras. Tad jis patarė, kur tik galima, benzino nesigailėti ir spausti taip, kad naktis kalnuose neužkluptų.

Ką tik išvažiavus, pastojų kelia ginkluoti kareiviai ir ėmė klausinėti, ar neturiu ginklų, vaisių, valgomų produktų ir gėlių... Man tie klausimai pasirodė gana keisti. Suprantu, kad klausia apie ginklus. Bet kodėl dar klausia apie maistą, vaisius ir net gėles?

(Bus daugiau)

* Kas ir kur *

Juožas Valickas, kurio įspūdziai iš 10,000 mylių kelionės po Meksiką ir kitus kraštus dabar spausdiname DIRVOJE, siunčia DIRVOS skaitytojams linkėjimus jau iš Kanados.

Paulius Augius, dailininkas, gyvena Chicagoje. Šiuo metu iliustruoja dr. Margerio parašytą knygą iš Amerikos lietuvių gyvenimo dr. J. Šliupo veikimo laikais. Knyga pavadinta "Šliuparniai".

Prof. Ignas Šlapelis, dailininkas, irgi gyvena Chicagoje, parengė projektą a.a. A. Vanaigaičio paminklui. Projekto atvaizdas yra atspausdintas paskutiniame MARGUCIO numerioje.

Adv. A. Olis pereiną sekmdienį lankėsi Clevelande pasitarti su clevelandiečiais apie Lietuvių Dailės Parodos New Yorke remimo komiteto sudarymą ir parodos bilietų platimą. Sutarta, kad Tremtinių Draugijos įkurtoji kultūrinės veiklos komisija imsis iniciatyvos sutraukti kuo platesnius Clevelando visuomenės sluoksnius į šį darbą. Be to, A. Olis lankėsi Tautos šventės minėjime ir programai baigiantis, sveikindamas clevelandiečius, pareiškė, kad jis tai daro su... pavydu, nes koncerto metu įsitikinęs, jog Clevelandas turi tai, ko neturi Chicago (čia jis kalbėjo aie chorą ir šokėjus). Iš viso sakėsi pasijutęs Lietuvių Salėje, lyg Chicagoje, kadangi ligi šiol niekad nematęs Clevelande tiek žmonių susirinkus. Po koncerto A. Olis kalbėjosi su A. Mikulskiu, ir cūrlioniečiai galėtų dalyvauti New Yorke prie parodos rengiamame festivalyje. Tačiau paaiškėjo, kad tai dar negalima.

B. Budginas drauge su A. Oliu taip pat buvo atvykęs į Clevelandą. Jis vidurinėje ir vakarinėje Amerikos dalyje yra Lietuvių Dailės Parodos bilietų platimo ir parodos propagandos vadovas. Numato lankytis Detroito, Pittsburgho, užsukti dar ir į Clevelandą.

Kun. J.B. Končius, BALFo pirmininkas, pakviestas profesorių į Fordham universitetą New Yorke. BALFo administracijos tarnautojai, sveikindami savo pirmininką, linki geriausio pasisekimo naujose pareigose Kun. Končius ir toliau eina BALFo pirmininko pareigas.

RKO KEITH'S 105th Rugsėjo 14 iki 20-tos — "YOUR MY EVERYTHING" su Dan Dailey, Anne Baxter.

"Baked Alaska" Is Impressive Dessert

"Baked Alaska", a glamor dessert that can be prepared and kept in the refrigerator until almost time to serve, is ideal for those afternoon parties. Louise Winslow, home economist who conducts "Through the Kitchen Window", the housewife's television program on Cleveland's WNEK, will explain and show the details of the preparation of this dessert as part of her show at 2 P. M. Thursday, September 13. Miss Winslow says most women hesitate to prepare a "Baked Alaska" because they believe it is difficult and also has to be done immediately before serving. Neither is true, she says. Simply take sponge layer cake, or pound cake, spread with a thick layer of ice cream, and top heavily with meringue frosting. This can be done several hours before serving time and the dessert placed in the freezing compartment of the refrigerator. When it is time to serve, the "Baked Alaska" is put into a very hot oven for two or three minutes to brown the meringue frosting lightly. Then slice and serve. "Baked Alaska" is an impressive dessert to place before guests.

MIRIMAI

MIRĖ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dyka

MIRĖ JAU 20,600 LIETUVIŲ ATEIVIŲ

Nuo 1937 metų vasario mėn. iki šios dienos DIRVOJE sužymėta jau 20,600 per tą laiką mirusių lietuvių ateivių.

VALASINAS Ignas, 63 metų, mirė birželio 20 d., Brooklyn, N. Y.

CALHOUN Thelma (Kulišauskaitė), 37 metų, mirė birželio 2 d., Philadelphia, Pa.

KVIETKUS Stanislovas, 57 metų, mirė birželio 6 d., Philadelphia, Pa.

RAJAUSKAS Stanislovas, 65 metų, mirė birželio 10 d., Philadelphia, Pa.

GAJZAUSKAS Earl V., 45 metų, mirė birželio 18 d., Philadelphia, Pa.

KRUČIUS Vladas, 67 metų, mirė birželio 18 d., Philadelphia, Pa.

SKELTIENĖ Frances (Laurynaitė), mirė gegužės 26 d., Worcester, Mass. (Šakių ap., Slabady km.)

VALINSKIENĖ T. (Miškaitė), pusamžė, mirė birželio 9 d., Chicago, Ill. (Ukmergės ap., Skiemonių vl., Klivenų km.)

Amerikoj išgyveno 35 metus. ŠEIVIS Jonas, pusamžis, mirė birželio 14 d., Chicago, Ill. (Šiaulių ap.)

KUZMINSKAS Kazimieras, pusamžis, mirė birželio 21 d., W. Frankfort, Ill. (Klaipėdos ap., Veviržėnų valc., Arvidiškių kaimo).

MASIONIS Jonas, 74 metų, mirė gegužės 28 d., Philadelphia, Pa. (Utenos ap., Vižonių par., Kryželių km.)

LUKOŠEVIČIUS Jurgis, mirė gegužės 25 d., Philadelphia, Pa.

KISIELIUS Kazimieras, 61 metų, mirė birželio 16 d., San Francisco, Calif. (Ežerėnų ap., Kamajų valsč.). Amerikoj išgyveno 39 metus.

MISKEVIČIENĖ Julijona, mirė birželio 10 d., Pittsburgh, Pa.

KIBURIS Petras, 72 metų, mirė birželio 7 d., Dorchester, Mass. (Papilio par.)

SIMKIENĖ Marijona (Jurgaitė), 65 m. mirė birželio 7 d., So Boston, Mass. Amerikoj išgyveno 48 metus.

VAISIAUSKAS Antanas, 81 metų, mirė gegužės 30 d., Cambridge, Mass.

SILANSKAS Juozas, mirė birželio 1 d., W. Pittston, Pa.

KAZLAUSKAS Antanas, mirė birželio 6 d., Wilkes Barre, Pa.

SARKIENĖ Ona, 61 metų, mirė kovo 24 d., Rhinelander, Wis.

MUCKUS Ignas, 61 metų, mirė gegužės 10 d., Brooklyn, N. Y.

SUKEVIČIUS Kazimieras, 57 metų, mirė gegužės 11 d., Tamaqua, Pa. (Suvalkų rėd.)

ZUKAS Juozas mirė gegužės 29 d., Kulpmont, Pa.

STRIKULIS Antanas, 71 metų, mirė birželio 10 d., Brooklyn, N. Y.

KAMINSKIENĖ Ona, mirė birželio 12 d., Baltimore, Md.

ČIURLIONIENĖ Marijona, 46 metų, mirė birželio mėn., Lawrence, Mass.

ZDANCIUKAS Jokūbas, 53 metų, mirė birželio 10 d., New Britain, Conn.

KRAKAUSKAS Dominikas, 80 metų, mirė birželio 11 d., New Britain, Conn. (Punsko par.)

PETKIENĖ Ona (Mockutė) 56 metų, mirė birželio 18 d., So Boston, Mass. Amerikoj išgyveno 35 metus.

DAUNYS Jonas, 67 metų, mirė birželio 22 d., Cambridge, Mass. (Papišės par.). Amerikoj išgyveno 45 metus.

ANTANAITIENĖ Apolonija, 67 metų, mirė birželio 12 d., Philadelphia, Pa.

MASTAUSKAS Jurgis, mirė birželio 6 d., Baltimore, Md.

MATUZA Juozapas, 63 metų, mirė gegužės 21 d., Lee Park, Pa. (Vilniaus rėd.)

SASLEY Antanas, 68 metų, mirė balandžio 27 d., New York, N.Y. (Suvalkų rėd.)

LAUDANSKIENĖ Liudvika, 71 metų, mirė gegužės 22 d., Philadelphia, Pa. (Telsių ap.)

PILYPAS Stasys, 58 metų, mirė balandžio 21 d., Peoria, Ill.

NARAKAS Bronius, 62 metų, mirė gegužės 28 d., Wilsonville, Ill. (Panevėžio ap.)

DOVYDIENĖ Agnetė, mirė birželio 7 d., Miners Mills, Pa.

SAVICKAS Simonas, 72 metų, mirė birželio 7 d., Dennison Township, Pa. Amerikoj išgyveno 50 metų.

MINKEVIČIUS Kazimieras, mirė birželio 12 d., Wilkes Barre, Pa.

DEREŠKA Juozapas mirė birželio mėn., Mahanoy City, Pa.

BELINIS Adolfas, 58 metų, mirė gegužės 12 d., Chicago, Ill. (Vilniaus rėd.)

ROSKIENĖ Viktorija E., 85 metų, mirė gegužės 20 d., New ork, N. Y.

KACENAUSKIENĖ Joana (Milaite) mirė liepos 3 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap., Pašilės par., Baltrušiškių kaimo).

TUMOSA Jonas, 66 metų, mirė liepos 2 d., Chicago, Ill. (Vilkaviškio ap., Pajevonio par., Santlankelių kaimo).

MICKIENĖ Ona (Užkukaiciūtė) pusamžė, mirė liepos 3 d., Chicago, Ill. (Zagarės par.). Amerikoj išgyveno 37 metus.

CIOGLIS Adolfas, pusamžis, mirė liepos 5 d., Chicago, Ill. (Vilniaus rėd., Tverėčiaus par., Kabelių kaimo). Amerikoj išgyveno 42 metus.

BAGDONAS Walter, pusamžis, mirė liepos 3 d., Johnston City, Ill. (Kauno ap., Panevėžio ar.). Amerikoj išgyveno 44 metus.

CASSEL Helen, 68 metų, mirė liepos 5 d., Chicago, Ill. (Nor kųnų kaimo)

SURBLIS Jonas, pusamžis, mirė liepos 4 d., Chicago, Ill. (Lieplaukio par., Drukčių k.)

TILENIENĖ Rozalija (Mackeliūtė), pusamžė, mirė liepos 6 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Krekenavos par., Naujasodžio kaimo).

BAKLIENĖ Emilija (Pikelaitė) seno amžiaus, mirė liepos 4 d., Chicago, Ill. (Telsių ap., Varnių par., Bagėnų km.). Amerikoj išgyveno 45 metus.

MIKUTAIŠIS Antanas, pusamžis, mirė liepos 3 d., Chicago, Ill. Amerikoj išgyveno 35 m.

STAMULIENĖ Marijona (Mikolaitikė), pusamžė, mirė liepos 5 d., Chicago, Ill. (Trakų ap., Žaslių par., Pragariškių km.).

KIRKLIENĖ Pertonėlė, 74 metų, mirė birželio mėn., Kenosha, Wis.

PUSIENĖ Elzbieta, 60 metų, mirė liepos 2 d., Brooklyn, N. Y.

KAUZA Augustas, 54 metų, mirė gegužės 18 d., Hudson, Mass.

MAKUNAS Adomas, 65 metų, mirė liepos 3 d., Chicago, Ill. (Trakų ap., Semeliškių par., Mustenių km.) Amerikoj išgyveno 48 metus.

BACANSKAS Juozas, 34 metų, mirė birželio 28 d., Philadelphia, Pa.

KRIAUCIUNIENĖ Barbora, 53 metų, mirė liepos 5 d.

ŠEPUTA Kazimieras, mirė birželio 28 d., Brockton, Mass. Amerikoj išgyveno 40 metų.

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY Co's BASEMENT

- Pilkai
- Žali
- Vyniniai
- Juodi

ZIP pamušalais Rudeniniai Paltai

Šiuos pritaikomus paltus nešiosite kiekvienu metų laiku... jų vilnoniai pamušalai prisegti su užtrauktuvu (zip) ir su jais šilta šaltame ore. Atsegsite pamušalą ir turėsite puikų pusiau-sezoninį paltą. Išsirinkite iš mūsų gaminių dydžio nuo 10 iki 18.

- Rayon
- Gabardines
- Vilnoniai
- Tweeds
- Vilnoniai
- Coverts

\$25

Priimam užsakymus paštu ir telefonu šaukite Cherry 3000 Basement Women's Cout Department

VYRIŠKI 85 c. medvilnės atletiški marškiniai

Truputį ydingi, labai gero darbo ir geros rūšies medvilnės, Swiss atsiuvimo atletiniai marškiniai su iškeltais pečiais. Dydziai nuo 36 iki 46.

59c

Priimam užsakymus paštu ir telefonu šaukite Cherry 3000 Basement Men's Furnishings Department

NOMINATE

Hazel Lempke

Candidate for Councilman

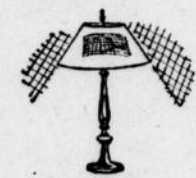
22nd WARD

Has the Ability and Qualitifications To Serve the People of the 22nd Ward

Primary Election October 4.

Kodėl Jūsų vaikams reiki akis saugančios

šviesos!

Jūsų vaikams ir... ir jums... reikia akis saugančios šviesos dėl šių svarbių priežasčių: Akis sauganti šviesa gina jūsų akis nuo paraudonavimo... sumažina nuovargį ir nervingumą, sukeliamą blogos šviesos.

Akis sauganti šviesa palengvina namų darbų ir kiekvieną "akių bandymą". Ji padeda daugiau ir greičiau padaryti, mažiau nuvargstant.

Akis sauganti šviesa neapsakomai padidina namų grožį ir puošnumą.

Tokios yra svarbios priežastys, dėl kurių kiekvienas jūsų šeimos narys turi vartoti tokią šviesą... dabar. Labai geras dalykas turėti akis saugančią lempą mažiausiai vieną kiekvienam jūsų šeimos nariui.

The Illuminating Company ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

KLAUSYKIT 'TEN O'CLOCK TUNES'

VISOS NAUJAUSIOS DAINOS — VISI ŽYMAUSI ŽVAIGŽDES Penktas Dienas Savaitėje—Pirmadienį iki Penktadienio Rytais nuo 10—WGAR ir WICA • Vakaraus nuo 10—WHK

Clevelande IR APYLINKĖSE

Tarptautinis Institutas kviečia mūsų šokėjus dalyvauti jo šventėje

Svarbi Clevelando organizacija, The International Institute, kurios centras yra 1620 Prospect avenue, rengia savo taip vadinamą "Open House" vakarą antradienį, rugsėjo 20 d., nuo 5 iki 11 val. vakaro, į kurį kviečia visus Clevelando Amerikiečių veikėjus, organizacijų vadus ir bendrai visuomenę lankyti susipažinti su ta organizacija ir jos veikla.

Svečių—lankytojų pramogai, dviem atvejais tą vakarą bus įvairių tautinių grupių tautiškų šokių programos.

Jau kartą greičiomis tos organizacijos vadų grupė mačiusi lietuviškus tautinius šokius perėta vasarą, šiai International Institute pramogai vėl pasikviečia lietuviškų tautinių šokių grupę pašukti keletą šokių.

Tautos šventės minėjime dalyvavusi mūsų šokėjų grupė sutiko dalyvauti. Per tą organiza-

ciją lietuviai galės plačiau susipažinti su amerikiečių visuomenės Clevelande.

TREMTINIŲ DRAUGIJOS VIŠUOTINIS SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, rugsėjo 18 d., 11:30 val. šaukiamas visuotinis Lietuvių Tremtinių Draugijos Clevelande susirinkimas, Lietuvių salėje.

SKAUCIŲ DĖMESIUI

Visos skautės ir jaunesniosios skautės rugsėjo 18 d., sekmadienį, 10:45 val. renkasi suėjai prie Lietuvių Salės.

Skautininkė S. Radzevičiūtė

LIETUVIŲ CHORAS

tolimesnės pamokoms kviečiamas lankyti Lietuvių Salėje trečdieniais ir penktadieniais 8:00 val. vak. (Visi balsai).

RADIJO ŽINIOS

WSRS, 1490 ke

Antroji Lietuvių radijo valandėlė bus girdima šį penktadienį 7:30 v. v. Šį kartą programoj bus keturios čiurolioniečių dainos iš plokštelių, įdainuotos dar Europoje. Čia bus progos pirmą kartą Clevelande išgirsti čiurolionio Ansamblio dainavimą. Belaikiant, kol čiurolioniečiai patys pasirodys, labai įdomu bent iš plokštelių juos išgirsti.

Radio programos vadovybė organizuoja vyrų kvartetą radijo programai. Vėliau bus suorganizuotas mišrus kvartetis ir, galimas dalykas, net radijo vaidintojų grupė. Tad kiekviena penktadienį turėsime progos kokią įdomaus išgirsti.

Į lietuvišką radijo pusvalandžio programą priimami gimtadienio, vardinio ir vestuvių sveikinimai, gimimų bei mirimų pranešimai.

Visais radijo programos reikalais kreiptis ir pastabas bei pagyvėjimus rašyti prašoma šio adresu:

1800 Olympia Rd. Tel. IV 847

PADĖKA

Nenuilstamam lietuviškų reikalų rėmėjui Alekui Baniui, už piniginę \$10 dolerių auką lietuvių radijo programai paremti, nuoširdžiai dėkoja

Lietuvių Radijo Valdyba

Parduodamas gaminis virimui pečius,

automatiškas, vartotas nepilnus metus, tik už \$40. Taip pat parduodama sofa ir fotelis.

1712 E 33rd St. Jurgis But.

Lankytės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piliečių Klube penktadienio vakarais gausite skanių bulvinių blynų, šviežios žuvies, prie to visokių išsigėrimų. Klubo nariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

LIETUVIŲ SALĖ

Išnuomojama

koncertams, šokiams, vestuvėms ir kitokiems parengimams. Iš anksto kreipkitės pas A. Šimkūną, Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave.

KAIP KAM ATRODO

Kai kurie laikraščiai praneša savo skaitytojams, kad tas ir tas užsimokėjo prenumeratą.

DIRVA to nedaro, kadangi tai yra atsitikimas, kuris kartojasi kasdien. O dalykai, kurie dažnai kartojasi, nebe naujiena...

Šį kartą turime "atvirkščią" naujieną. būtent, apie tai, kaip du skaitytojai atsisakė toliau DIRVA prenumeruoti...

Vienas rašo: "Prašu man nesusiūti DIRVOS, nes ji yra priešinga mano nusistatymui, niekina Katalikų Bažnyčią".

O kitas: "Sustabdykit laikraštį, mano mintis nesutinka, laikraštis labai fanatiškas kunių padlaižis, neatnaujinsiu".

MIRIMAI

ANTANAS TRINAUSKAS (Trainer), 1537 E 84th St., 60 m. amžiaus, staiga namuose mirė rugsėjo 11 d. Palaidotas rugs. 14 d. iš šv. Jurgio bažnyčios, Kalvarijos kapinėse. Kiles iš Jurčinių, Seinu ap. Liko tik dėdė Juozas Linikas, Pittsburghe. Laidotuviams patarnavo Wilkels Funeral Home.

JONAS AKELIS, 6307 Linwood ave., 37 metų, nevedęs, mirė rugsėjo 8 d., palaidotas rugsėjo 12 d. iš šv. Jurgio bažnyčios ir Kalvarijos kapinės. Liko motina Uršulė ir seserys: Uršulė Kutkienė, Marijona Sintkevičienė ir Ona Akelytė. Tėvas miręs prieš du mėnesius.

VERONIKA MISEVICIENE, 655 E 97th St., 56 metų, mirė rugsėjo 10 d., palaidota rugs. 13, iš šv. Jurgio bažnyčios ir Kalvarijos kapinės. Liko vyras Mykolas, sūnus Jonas ir duktė Lilian Januškienė.

Abejose laidotuviuose patarnavo Jakubs & Son Funeral Home.

'KAUNAS'

Batu taisymo dirbtuvė

1163 Addison Rd. (Wade Park kampas)

Savininkas Kazys Ivanauskas, lietuvis — naujakuris

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St. Telefonas: Potomac 6899

Nori pagražinti savo namus? Sauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas mūsų specialybė.

Kambarių Popieravimas Namų Maliavojimas

16908 Endora Road Telefonas: KEnmore 8794, Cleveland, Ohio

PAGERINS SŪSISIEKIMĄ CLEVELANDE

Bet reikia, kad spalį ketvirtą dieną gyventojai pritartų miesto konstitucijos pakeitimui (Charter Amendment)

Cleveland Transit Sistem valdybos pirmininkas praneša, kad Clevelande palyginti pigiai galima įrengti greitesnį ir nebrangų susisiekimą.

Tam tikslui numatoma panaudoti Nickel Plate kelią. Ji nupirkti miestas gali už 16 milijonų dolerių. Tai esanti labai pigi kaina, nes Toronto miestas už tiek pat kelio turėjęs sumokėti 51 milijoną dolerių, o San Francisco, numato tokiam tikslui išlaikyti iki 100 milijonų...

Kad Clevelandas taip pigiai gali įsigyti greito susisiekimo kelią, tai esąs toli numatančių miesto inžinierių nuopelnas, kurie tuo reikalu jau prieš tris dešimtis metų pradėję daryti reikiamus prisirengimus.

Nupirkus tą kelią, reiktų dar padaryti įvairių modernių inžinierių, kurie turėtų kaštuoti apie \$6,200,000.

Taigi iš viso tam dalykui reikia turėti \$22,200,000. Tuos pinigus miestas gauna pasiskolinti iš "The Reconstruction Finance Corporation". Bet pinigų skolintojai reikalauja, kad CTS turėtų valdyba iš penkių asmenų, o ne iš trijų, kaip dabar, ir kad tos valdybos kompetencija būtų kiek padidinta.

Jeigu valdyba būtų tik iš trijų asmenų ir liktų su dabartinėmis teisėmis, tai skolintojai mano, kad ji negalėtų tinkamai reikalus vesti ir tada nerėtų pinigų skolinti.

Bet valdybos narių skaičių ir jos teises padidinti galima tik atitinkamai pakeičiant miestą konstituciją.

Todėl spalį 4 dienos balsavimų metu, šalia kandidatų rinkimo, gyventojams bus pateiktas nubausti ir miesto konstitucijos pakeitimas (Charter amendment).

CTS valdybos pirmininkas įrodinėja, kad visas tas sumanymas bus miestui naudingas ir kviečia balsuoti už pasiūlytą pakeitimą. Sako, kad tas susisiekimo patobulinimas mokėtojams nieko nekaštuos, visos skolos bus sumokėtos iš susisiekimo pajamų. Be to, būsiąs greitesnis važiavimas, bū-

BEFORE

YOU BORROW

TO BUY A HOME

GET OUR

LOW RATES AND

HELPFUL TERMS

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

609-12 Society for Savings Bld. Telef.: MAin 1773.

PALYGINĘ TASKAS TASKAN matysit KODEL MONCRIEF ŠILDYMA pasirenka Clevelando namų statytojai GAS—OIL—COAL THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

LASNIK CAFE

Puiki, Moderniškai Įrengta Lietuviška Užeiga 6824 SUPERIOR AVE.

(Šalia Dirvos Redakcijos)

Užkvičiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus. Kastantas ir Ona Lesnikauskai — Savininkai

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkels Funeral Home

PILNAS LAIDOTUVIŲ PATARNAVIMAS

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

Darom naujas AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės

Pigiau negu kitur

TAISO IR SENAS BATTERIES

Antanas Kirkilas ir Sunus 1019 Woodland Ave. Cleveland

Namų adresas: 7204 Donald Ave.

Telefonai: EN 3844 MA 3359

Visit BRAZIS'

WANNA KUM BAK INN

One mile east of Geneva, Ohio on U. S Route 20

* LIQUOR — BEER — WINE *

We serve steaks, chops, chicken and spaghetti dinenners at all times

Tourist Cabins

Dancing

"Ashtabula County's most beautiful dine and dance spot"

Nominate

Charles H. Bringman

for

Councilman in 21st Ward

In the Primary October 4.

If elected he will be at your service on any problems that is needed in the 21st Ward. Vote for Charles H. Bringman, and make him your Councilman.

Nominate

Robert W. ("Bob") Stuart

IN THE CITY PRIMARY

October 4, 1949

Councilman Ward 22

If nominated and elected he will give Ward 22 active representation together with a thorough business administration

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Lietuviška laidojimo įstaiga

Valdžios pripažinti laidojimo direktoriai:

Della E. Jakubs

William J. Jakubs

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1763

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEFONAS: MAin 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pajuskit švelniai sultingo skonio malonumą, gerdami tikrai puikią šviesų Pilsener alų. Paimkit dėžę P.O.C. alaus į namus tikrąsias vaitėms. P.O.C. dabar galima gauti ir skardinėse.

P.O.C.
Extra Dry
PILSENER
BEER
THE PILSENER BREWING CO. OF CLEVELAND